БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган

№ 81 (7081)
АПРЕЛИИН
6
СРЕДА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Комсомолецууд болон залуушуулай эдэбхиие дэмжэхэ

Коммунистическэ партяар, ленин- комсомолоор хүмүүжүүлэгдэ- советскэ залуушуул хүн түрэл- түүхэдэ үзэгдөөгүй эрэлхэг зо- , эдэбхи хэшээл нэгэнтэбэшэ гар- . Ажахын ехэ байгуулалтанууд рэ, эб найрамдал хамгаалгада гү, дэлхэйн орьёл үндэрые дабалга- , эрдэм бэлигэй гүниие туйлалта- шье зол жаргалта советскэ залуу риодууд түрүү зэргэдэ ябана.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахые эрид уд хүгжөөн дэбжэөэхэ гэһэн пар- табиһан зорилгые бодото дээ- бэелүүлхэ бүгэдэарадай хэрэг- манай ороной комсомолецууд бо- залуушуул эдэбхитэйгээр хабаа- . Партиин уряагаар комсомоль- путёвко абажа, хэдэн зуун мян- залуушуул шэнэ ба боро газа- элдүүрилхэеэ хүдөө гараа. ПСС-эй ЦК-гэй январска Плену- тогтоолые дүүргэлгэдэ амжал- тайгаар хабаадалсахын түлөө ку- рузын баян ургаса туйлаха зве- ууд хаа хаанагүй эмхидхэгдэжэ йна.

Энэ талаар манайшье республи- комсомолецууд болон залуу- гээгдэнэгүй. Партиин ЦК-гэй варска Пленумһээ хойшо респуб- ын промышленна предприяти- д, эмхи зургаануудһаа 1200 гаран комсомолецууд, залуушуул колхоз- хүдэлхэеэ гараа. Советскэ Союзай комсомолецуудта, хүдөөгэй бүхы залуушуулда ВЛКСМ-эй ЦК-гэй ндаһан хандалгые халуунаар дэм- жэ, кукурузын үндэр ургаса ур- улха комсомолецууд болон залуу- улһаа бүридэһэн 240 звено бай- уулагдаа. Малай ашаг шэмэ үгэл- дээшэлүүлхын түлөө хэдэн зуун уу һаалишад, хонишод, гахай- д, тахяашад эрэлхэг зоригтойгоор олдожо байна. Һаяын үдэрнүүдтэ агуудаар болоһон залуу колхоз- уудай, механизаторнуудай түрүү- улэй слёт дээрэ залуу патриодууд партиингаа табиһан зорилгые үргэхын түлөө хүсэ шадалаа гам- агүйбди гэжэ мэдүүлһэн байна.

Теэд, залуушуулай эдэбхи хэшээл түрүүн аха нүхэдэй, партийна ганизацинуудай ба ажахын хү- бэрилэгшэдэй туһаламжаһаа, тэ- эй үдэр бүриин анхаралһаа дул- даха байһаниинь мэдээжэ. Пар- н уряагаар, зүрхэнэйнгөө зори- р хүдөө нютагуудта хүдэлхөөр аһан залуушуул эхэ эсэгын анха- аар хүреэлэгдэжэ, шэнэ ажалаа далхадань тэдэнэртэ туһалам- хүргэгдэнэ. Зэдын аймагай Ле- эй нэрэмжэтэ колхозой правлени, тийна эхин организаци городһоо һэн комсомолецууд болон залуу- улые ехэ баяртайгаар угтажа, тэ- ние байра байдалаар, эдеэ хоо- р хангана, ажал хүдэлмэреэ түр- өөр шудалха хэрэгтэнь туһална. курузын үндэр ургаса туйлаха уушуулай звено байгуулгада, ку- руза тариха газарыень шэлэн оло- , тэндээ агротехническэ хэмжээ- улгануудые үнгэргэхэдэнь хэрэг- болохо зэр зэмсэгээр, мори тэр- хангаха тушаа, мүн звеногой уудые энэ культурын агротехническэ заабаринуудтай танилсуулха хэрэгтэнь комсомольско организацинуудта туһалха талаараа Баргажанай, Кударын аймагуудай партийна организацинууд, колхозой правленинүүд анхаралтайгаар хандаһан байна.

Гэбэшье, комсомолецууд болон залуушуулай эдэбхи хэшээлые тоохогүй, тэдэнэй эрмэлзэлгые саг дары дэмжэхэгүй ябадал олон газарта үзэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй һүүлээр колхоздо хүдэлхөөр гараһан залуушуулые зарим нэгэн газарта ямаршье бэлэдхэлгүйгөөр угтаһан байха юм. Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо ерэһэн залуу хүбүүд, басагад таатай зохид байраар хангагдаагүй, хэдэн үдэр хэхэ ажалгүй байгаа. Мүн иимэ ушар Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо үзэгдэһэн байна.

Кукурузын баян ургаса туйлаха гэһэн комсомолецууд болон залуушуулай эдэбхи хэшээл Кяхтын аймагай колхозуудай правлени, партийна организацинуудай зүгһөө тон муугаар дэмжэгдэнэ. Энээнэй эсэстэ тэндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Киран гэжэ газарта бии болгогдоһон залуушуулай звенодо мүнөө хүрэтэр мори тэргэ заагдажа үгтөөгүй байһаар. Тус аймагай Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо залуушуулай звено бии болгохо тухай миил хооһон хөөрэлдөө хэхэһээ ондоо юумэ үгы.

Саашадаа партийна организацинууд иимэ байдалые яажашье тэсэхэ ёһогүй. Залуушуулые бодото ажал хэрэг дээрэ хүмүүжүүлхэ тушаа Коммунистическэ парти саг үргэлжэ һанаалаа табидаг. Тиимэһээ комсомолецууд болон залуушуулай эдэбхи, үүсхэлые дэмжэхэ, тэрээндэ туһалха хэрэг гээшэ коммунист бүхэнэй шухалын шухала уялга мүн. Партийна хүтэлбэрилэгшэд комсомолой талаар хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганануудта тон анхаралтайгаар хандажа, тэрэнээ бэелүүлхэдэнь өөһэдөө хабаадалсаха зэргэтэй.

Коммунистическэ партиин уряалаар, комсомольско путёвкоор хүдөө ажахы дээрэ хүдэлмэрилхөө гараһан патриодуудта бүхы талаһаань туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй. Кукурузын баян ургаса хуряахын түлөө байгуулагдаһан залуушуулай звеногой хүдэлмэридэ колхозуудай правлени, партийна организацинууд ехэ анхаралтайгаар туһалха уялгатай.

Партиин айкомууд, тэдэнэй инструкторска группанууд, хүдөөгэй бүхы коммунистнууд колхозууд болон МТС-үүдэй комсомольско организацинуудые бэхижүүлхэ, тэдэниие хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха тушаа оролдосотойгоор тэмсэхэ ёһотой.

Партийна организацинуудай туһаламжаар манай комсомолецууд болон залуушуул эдир наһанайнгаа эрэлхэг зоригые республикынгаа колхозуудай ба совхозуудай ажахые эрид хүгжөөхэ хэрэгтэ зорюулха байһаниинь найдалтай.

Таряалангай, сабшалангай газарта шииг нойто элбэгээр бария

НҮХЭД КОЛХОЗНИГУУД, МЕХАНИЗАТОРНУУД! Эртын борнойлго хэдыхэн үдэр соо дүүргэе, һайрамай уһа тогтоое, тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые дары усадхая!

Хожомдожо үгтэһэн захиралта

СОСНОВО-ОЗЁРСК. **(Манай корреспондентһээ телефоноор абтаба).** Һүүлэй хэдэн үдэрнүүдтэ урин дулаан боложо, Яруунын аймагай баруун тала газарай саһан хайлажа барагсаажа байна. Эгэтын МТС-эй харьяата Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой правлени сабшалангай ба таряалангай газар дээрэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ эртээнһээ бэлэдхэһэн байгаа. Жэшээлхэдэ, 11 хүнһөө бүридэһэн тэжээл бэлэдхэлэй бригада сабшалан дээгүүрхи канава һубагуудые, мүн бусад хаалтануудые бүри эртээнһээ заһабарилһан, бэлэдхэһэн байна. Тиигэжэ эдэнэр саһанай хайлахатай хамта һайрам тогтоожо эхилээ. Энэ колхоз хабартаа, зундаа хоёр мянган гектар сабшалангай газар уһалхаар хараалаанхай. Энэ газарай нилээд горьтойнь һайрамаар уһалагдаха юм. Тиимэһээ мүнөө Мужыха гэжэ газарта дүршэлтэй луговод Бато Цыбенов түрүүтэй 6 хүн һайрамай уһа тогтоожо байна. Мүнөө 600 гектар газарта һайрам тогтоогдоо. Мүн бусад участогуудтаа эдэнэр хаалта һубагуудые заһажа байна.

Гэхэтэй хамта, аймагай олонхи колхозуудта һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри огто эмхидхэгдэнэгүй. Аймагай баруун тээхи колхозуудай таряалан ба сабшалан дээрэхи саһан хайлажа, ганга жалга руу урдажа байна. Теэд, Эгэтын МТС-эй дирекци, харьяата колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд, тэдэнэй мэргэжэлтэд һайрамай уһаар таряалангай ба сабшалангай газар уһалха хүдэлмэриие тоогоогүй дээрэһээ һайрам тогтоохо тухай юушье хээгүй байшоо. Эндэхи колхозууд һайрам тогтоохын тулада канава болон хаалтануудыешье бэлэдхээгүй. Теэд хада уулын саһанай хайлахада һайрам тогтоогоо һаа, эндэхид үшөө хожомдоогүй байна. Тиихэдэ аймагай зүүн захын, тусхайлбал, Сосновско МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд дээрэхи саһан һаяхан лэ хайлажа эхилбэ. Эндэхи колхозууд һайрамай уһа дэмы урадхуулангүй, бултыень таряалангай ба сабшалангай газар дээрэ тогтоохо аргатай. Теэд Сосновско МТС-эй, мүн харьяата колхозуудайнь хүтэлбэрилэгшэд һайрамай уһа тогтоохын тулада бэлэдхэлэй хүдэлмэри мүнөө оройдоо хэнэгүй, хэхэшье янзагүй байна. Тиигэжэ газараа уһалха иимэ ехэ арга боломжоёо алдахаяа байна гээшэ.

Колхозуудай таряалангай ба сабшалангай газар дээгүүр саһанай хайлажа, жалга хобдол руу урдажа байхадань, партиин айком, аймгүйсэдком мэнэ һаяхан лэ һайрам тогтоохо тухай захиралта колхозуудта үгэһэн байна. Энээнһээнь ямаршье аша үрэ гарахагүйнь элитэ.

Мүнөө жэлдэ Яруунада шииг нойто ехэтэй хабар боложо байна. Үбэлдөө саһан ехэ ороһон байгаа. Мүнөөшье апрелиин 4—5-да түрүүн бороо ороод, һүүлээрнь саһан орожо байна. Энэ ехэ шииг нойтониие газарай хүрьһэндэ тогтоожо шадаа һаа, ургамалда али тухай һайн байха һэн бэ! Аймагай колхозуудай болон МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шииг нойтые газарай хүрьһэндэ тогтоохын түлөө эгээл мүнөө үедэ зохихо хүдэлмэри ябуулха ёһотой.

Ц. Дандаров.

Республикын колхозуудай поли дээрэ

ЗАИГРАЕВО. **(Телефоноор абтаба).** Һүүлэй үедэ наратай дулаахан үдэрнүүд боложо, аймагай колхозуудай, илангаяа Курбын МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд дээрэхи саһан хайлаад, зарим хубидаа газарай хүрьһэн һиирэжэ захалаа. Эгээл энээхэн үедэ эртын борнойлго хэхэдэ газарай хүрьһэндэ шииг нойтон һайнаар баригдадаг байна. Энээниие урда жэлнүүдэйнгээ дүй дүршэл дээрэһээ һайнаар ойлгожо абаһан Курбын МТС-эй тракторна зарим бригаданууд апрелиин хоёрһоо полинуудаа түүбэрилэн борнойлжо эхилбэ. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг комсомольско-залуушуулай тракторна бригадынхид (бригадирынь А. Спиридонов) хоёрхон үдэр соо 200 гектар пар дээрэ эртын борнойлго хэжэ, шииг нойто тогтоогоо. Трактористнууд-комсомолецууд Георгий Солдатов, Прокопий Битаев гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр «ДТ-54» маркын трактораар тус тустаа 70 гектар газарта эртын борнойлго хэнхэй. Тракторист Иосиф Спиридонов солоомын узуурта лищени хэжэ байна.

Мүн тэрэшэлэн МТС-эй харьяата Калининай, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудта полинууд дээрэ һайрамай уһа тогтоохо, эртын борнойлго, солоомын узуурта лущени хэхэ хүдэлмэринүүд жэгдэрэн захалжа байна.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо табан үдэр соо зуу гаран гектар таряанай болон сабшалангай газарта һайрамай уһан тогтоогдоо. Энэ хүдэлмэридэ 20 хүн гараһан байна. Тэдэнэй дунда колхознигууд Цыжипов, Хайдапова, Базаров гэгшэд илангаяа һайнаар ажаллана.

Мүн Ново-Брянска МТС-эй харьяата колхозууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые захалаа.

Ф. Перелыгин.

* * *

КЯХТА. **(Телефоноор абтаба).** Кяхтын МТС тарилгада гарахаар бэлэн болонхой. Бригаданууд сүм бүридүүлэгдээ. Сүхэ голой зүүн бэедэ хүдэлмэрилхэ бригаданууд поли дээрэ гараба.

Нүхэр Банновай хүтэлбэрилдэг 9-дэхи бригадын тракторист Яков Лосенков «Красное Знамя» колхоздо хүдэлмэрилжэ, түрүүшын үдэр 80 гектар газар борнойлһон байна. Тэрэшэлэн МТС-эй 3, 4, 5-дахи бригаданууд борнойлхо полинуудаа шэлэжэ олоод, үсэгэлдэр энэ хүдэлмэридөө оробо.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд МТС-эй механизаторнуудтай хамта Киран голой уһа залажа, сабшалан уһалжа байна.

Б. Нимаев.

Шамдаха саг тулаа

Мухаршэбэртэ тарилгада бэлэдхэлые удааруулна, һайрамай уһа тогтооногүй

Аймагай зарим түрүү колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа байна. Никольскын сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид тарилгада бэлэдхэлые үбэлһөө хойшо үргэнөөр ябуулһан байгаа. Мүнөө энэ колхозой үрэһэнэй таряан бүрин сэбэрлэгдэжэ, тарилгын кондицида хүргэгдэнхэй. Агротехническэ хэмжээ-ябуулганууд мүн лэ муу бэшээр үнгэргэгдэнэ. Наг шэбхэ ба бусад үтэгжүүлгэнүүдые поли дээрээ гаргана.

Һүүлэй үедэ эндэ наратай дулаахан үдэрнүүд боложо, таряанай полинууд дээрэхи саһан түргэнөөр хайлажа захалба. Илангаяа хадын үбэр талын, ой модоной захаархи полинуудай саһан гэнтэ хайлаа. Һайрамай уһые тала руу урадхуулангүй таряанай газар дээрэ тогтоожо абаха гээшэ ехэхэн удхашанартай. Һүүлэй үдэрнүүдтэ энэ колхозой таряанажалай зургаан бригадануудай полинууд дээрэ һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Тон түрүүн кукуруза тариха полинууд дээрэ һайрамай уһан тогтоогдожо захалагдаа.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие «Коммунизм», «Гигант» колхозууд мүн лэ муу бэшээр ябуулжа байна.

Гэхэтэй хамта, машинно-тракторна станци тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие бүримүһэн хэхэ юм гэжэ найдашоод һуудаг колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эндэ үсөөн бэшэ. Полинууд дээрэ наг шэбхэ зөөхэ түсэбөө 1,0—6 процент дүүргэһэн «Улаан-Шулуутай», Сутайн сомоной Молотовой, Суулгын сомоной Ворошиловай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай хэжэ байһан хүдэлмэриие ондоогоор яажа сэгнэхэб? Эдэ колхозуудта поли дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри хэгдээгүй шахуу, мүн бэлэдхэлэй бусадшье шухала хүдэлмэри ехэл муугаар ябуулагдана. Жэшээнь, эдэ колхозууд орооһото культурануудай үрэһэ хааха түсэбөө оройдоо 60—70 процент дүүргээ, хартаабхын үрэһэгүй шахуу байна.

Үрэһэ хүрэнгэ гүрэнһөө абахабди гэжэ найдаад, эдэ колхозууд һанаа амархан һуужа байдаг заншалтай. Жэлһээ жэлдэ гүрэнэй хүзүүн дээрэ һуудаг эдэ колхозууд «гүрэн лэ үгэнэ бэзэ» гэжэ «һурамхи» болоһон тула доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглэхын түлөө оролдохоёо болишоо. Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, «Улаан Шулуутай» колхозууд хартаабхынгаа ургасын хойноһоо ямаршье харууһа хэдэггүй дээрэһээ жэл бүри хартаабхын үрэһэ хааха түсэбөө миил 10 гаран процент дүүргэдэг юм.

Дээрэ дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыдыпов, Семёнов, Хандажапов, Перевалов гэгшэд тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри яахадаа ябуулнагүйб? Ойлгогдоногүй. Юундэ трактористнууд болон колхознигуудай байха полевой стануудай гэр байрануудые заһабарилагданагүй гээшэб? «Улаан-Шулуутай» колхозой Намарзан гэжэ нютагай полевой станһаа эхилээд, Түгнын адагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой таряанай газарай саада узуур хүрэтэр байгаа олохон полевой стануудые шэл рамануудшьегүй, һандархай байдаг.

Хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудай нэгэниинь гэхэдэ, мори унаа, зэр зэмсэгүүдые түхеэрхэ хүдэлмэри мүртэйгөөр эхилээдүй байһаар.

Гадна, аймаг дотор овощь тарилгада бэлэдхэлээр энэ гэхэ юумэ хэгдэнэгүй. Эндэхи олохон колхозууд мүнөө хүрэтэр овощиин үрэһэгүй байна. Овощиин рассадануудые горшоогхонууд соо ургуулхын тула Ворошиловай, Булганинай нэрэмжэтэ колхозуудта юушье хэгдэнэгүй. Булганинай нэрэмжэтэ колхоз 19 мянга гаран хэһэг горшоогхонуудые хэхэ түсэбтэй аад, мүнөө хүрэтэр нэгыешье хээгүй.

Аймагай олонхи колхозууд полинууд дээрээ шииг нойто тогтоохо хүдэлмэриие тооногүй. Тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ үүргэтэй МТС-эй ба колхозуудай агрономууд колхоз бүридэ бии. Теэд тэдэ мэргэжэлтэд тарилгада бэлэдхэлэй ба мүнөө һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэринүүдые мүртэйгөөр ябуулнагүй. Илангаяа үбэр ташалан газарай таряанай полинуудай саһан түргэнөөр хайлажа, ехэ хэмжээнэй уһан хэндэшье хэрэггүйгөөр жалга хобоо руу урдажа байна.

Хонхолойн, Гашейн ба Суулгын МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд харьяата колхозуудайнгаа хабарай тарилгада бэлэдхэлэй дутагдалнуудые усадхаха тушаа дары хэмжээ абаха ёһотой.

Б. Дымбрылов.

Советскэ полярнигууд Арктика мордобо

ЛЕНИНГРАД, апрелиин 3. (ТАСС). Мүнөөдэр Ленинградһаа бүлэг полярнигууд—Хойто мүльһэтэ океанай тэгэн дунда урадхал мүльһэн дээрэ байгуулагдаха ёһотой «Хойто полюс—5» гэжэ шэнэ станциин коллектив мордобо. Арктическа научно-шэнжэлэлгын институдай ахалагша научна сотрудник, географическа наукануудай кандидат Н. А. Волков станциие хүтэлбэрилхэ юм.

Урадхал мүльһэн дээрэхи станциин хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь ленинградайхид юм. Тэдэнэй дунда адмирал Макаровой нэрэмжэтэ Ленинградска Далайн дээдэ инженерна училищиие ба Ленинградска Арктическа училищиие дүүргээшэд олохон бии.

«СП-5» гэжэ станцида зорёошодые үдэшэжэ, Далайн Флодой министерствын, Арктическа научно-шэнжэлэлгын институдай түлөөлэгшэд, түрэлхид ба сугтаа хүдэлһэн нүхэдынь, тиихэдэ хэблэлэй түлөөлэгшэд Ленинградска аэропортдо ерэбэ.

Арктика мордохынгоо урда тээ урадхал мүльһэн дээрэхи «Хойто полюс-5» гэжэ научна шэнэ станциин начальник Н. А. Волков ТАСС-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдээсэбэ:

— Научна шэнэ станциие полюс шадарай нэгэ мүльһэн дээрэ тогтоохоор хараалнабди. Бидэнэр Хойто полюс шадар урдажа ябахадаа Арктикын хүсэдөөр шэнжэлэгдээгүй тус районие бүхы талаһаань шэнжэлэн үзэлгэтэй холбоотой олохон научна асуудалнуудые шиидхэхэ байнабди.

Манай мүнөө хэхэ хүдэлмэриин программа хадаа энээнһээ урагша хүдэлһэн урадхал мүльһэн дээрэхи станцинуудай хэһэнһээ нэгэ бага үргэн ехэ байна.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүдэй ашаар балай тиимэ ехэ хүсэ гаргангүй океанологическа, мүльһэ шэнжэлэлгын болон бэшэшье орёо бэрхэ хүдэлмэринүүдые хэжэ болохо байна.

Улам таарамжатай болгогдоһон гэрнүүд Ленинградта бүтээгдэжэ байна. Тэдэ гэрнүүд дулаа табихагүй, шэнэ системын вентиляцитай, мүн пеэшээр дулаасуулагдадаг байна. Автоматическа телефонно станци бүхы албанай газарнууд ба хүнэй байдаг гэрнүүдэй хоорондо холбоо барисаа бэхижүүлнэ. Манай мэдэлдэ киноустановко, библиотекэ ба бэшэшье амархада хэрэгтэй юумэнүүд бии. Манай коллектив соо холын хойто зүгтэ хүдэлжэ дүй дүршэл ехэтэй болоһон мэргэжэлтэд бии. Тэрэ тоодо гидрологическа отрядай хүтэлбэрилэгшэ —географическа наукануудай кандидат З. М. Гудкович, гидролог Н. П. Шестериков, дүршэл ехэтэй магнитолог ба астроном Р. М. Галкин, аэрологическа отрядай хүтэлбэрилэгшэ С. И. Соколов, полярна радистнууд И. Г. Галкин ба М. М. Люборец, врач—медицинскэ наукануудай кандидат Л. Е. Пономарев ба бусадшье оролсоно. Тэдэнэр бултадаа научна экспедицэнүүдтэ урда тээнь хабаадаһан хүнүүд юм.

Манда даалгагдаһан хүндэтэй зорилгые дүүргэхэ, полярна бассейнэй тэгэн дундахи танил бэшэ районие шэнжэлжэ, Арктикын карта дээрэ үшөө үлөөд байһан «сагаан толбонуудые» үгы болгохо хубитай байһандаа манай коллектив омогорхон баясана. Эхэ оронойнгоо найдаһан даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхэбди гэжэ бидэнэр бэедээ этигэнэбди.

А. М. Горькиин дурасхаалда

Советскэ литературын үндэһэ һуури табигша А. М. Горькиин түрэһөөр 87 жэл гүйсэһэнэй дурасхаалта үдэртэ литературна музейн амаралтын үдэр зорюулагдаба. Музейдэ ерэгшэд агууехэ зохёолшодо зорюулһан экспозицитай ехэл һонирхон танилсаба. Советскэ уранзохёолшодой нэгэдэхи съезд дээрэ тэрээнэй хэлэһэн үгые сэдьхэлээ хүдэлгэн шагнабад. Эдэ үгэнүүдынь плёнкодо бэшэгдэһэн байгаа.

А. М. Горькитой танил хүнүүдтэй уулзаха гэжэ хүдэлмэришэд, албахаагшад, һурагшад олоороо ерэбэ. Поэдүүд Г. А. Лахути, А. Ф. Филатов, урдань хилээмэ баригша байһан пенсионер А. Г. Носков гэгшэд Алексей Максимовичтай уулзаһан тухайгаа хөөрөө.

Үдэшэлэн музей соо «А. М. Горький» гэжэ бодото ушарнуудые баримталһан фильм харуулагдаа.

Революционно событинуудай болоһон газарнуудаар

СТАЛИНО, апрелиин 3. (ТАСС). Донбасста 1905 оной революционно событинуудтай холбоотой дурасхалта газарнууд олон юм. ВЦСПС-эй экскурсионно база ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тусхай маршрудуудые эмхидхээ.

Мүнөөдэр Горловкын хэдэн машина бүтээгшэд, техникумүүд болон училинуудай һурагшад горловско восстанида хабаадагшадай урдаа хэһэн газарнуудаар ябаа. Восстани хэгшэдэй дайшалхы дружинэнүүдэй штабай тэрэ үдэр байрлаһан түмэр харгын станциие экскурсантнууд ерэжэ үзөө, буудуулжа алуулһан революционернүүдэй дурасхаалда табигдаһан мемориальна доскагай хажууда байд гээ.

Азов шадарай здравницануудта амаржа байһан хэдэн зуугаад хүнүүд хизаар ороноо шэнжэлэлгын Ждановска музейн залнууд соогуур ябажа хараа. Хаанта засагай урдаһаа донецкэ пролетариадай хэһэн тэмсэлэй шатануудые харуулһан шэнэ экспозицитай тэдэнэр танилсаа.

Кукуруза таригшадта заабари

РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын хэблэл кукуруза ургуулхадань колхозуудай бригадирнууд болон звеньеводуудта хэрэгтэй хэдэн хэһэг брошюранuудые хэблэжэ байна. Эдэ брошюранууд соо кукурузые тариха ба хуряан абаха талаар агротехническэ аргануud тухай хэлэгдэнэ. Ород соохи научно-шэнжэлэлгын ба туршалгын эмхи зургаануудай, мэргэжэлтэдэй ба түрүү колхознигуудай дүй дүршэл ба һанамжануудые хараадаа абалсан тус брошюранууд зохёогдоһон байна.

Бүхы дээрээ хэблэлэй тираж миллион хахад хэһэг болоно.

(ТАСС).

Бидэнэр эб найрамдалые хүсэнэбди!

Атомна зэбсэгые хорихо тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые бүхы советскэ арад үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, халуунаар дэмжэнэ

* * *

Энээниие дай үүдхэгшэд мэдэг лэ!

МОСКВА. Кагановичын нэрэмжэтэ нэгэдэхи подшипниково завод столицын түрүү предприятинуудай нэгэн юм. Энэ завод 17 кварталай туршада удаа дарылан бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

Үсэгэлдэр ехэ транспортна цех соо хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд, техникүүд олоороо сугларба. Профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ И. Орехов эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй гэшүүн, Советскэ Союзай Герой А. Маресьевтэ үгэ үгэнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй венскэ үргэн Бюрогой болон һаяхан Москвада болоһон эб найрамдал хамгаалха Советскэ комитедэй пленумэй шиидхэбэринүүд тухай оратор тогтон хэлээ. Нүхэр Маресьев иигэжэ хэлэнэ: «Эб найрамдал» гэжэ үгэ олон яһатанай хэлэн бүхэн дээрэ адли шангаар соностоно. Тэрэнэй согтой абяан океанай саадахи хархисуудай һүлэмхи абяае дарана. Эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн тон залуу байбашье һаа, мүнөө саг үеын эгээн хүсэтэ хүдэлөөн болоо. Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ үдэр бүхэндэ шэнэ шэнэ хүнүүд орожол байна.

Тэрэнэй һүүлээр слесарь нүхэр Минаев трибуна дээрэ гаража, советскэ хүнүүдтэ эгээн ехээр хүндэлэгдэдэг эб найрамдал тухай дүлэтэ үгэнүүдые хэлэбэ.

—Бидэнэр амгалан тайбан ажалаа хэжэ байнабди, гэжэ нүхэр Минаев хэлэнэ,—хүндэ индустриеэ хүгжөөнэбди, каналнуудые малтанабди, шэнэ городуудые баринабди, асари томо гидроэлектростанцинуудые байгуулнабди, шэнэ ба боро газарнуудые ашаглан элдүүрилнэбди. Эдэ бүгэдэ хадаа советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулхын тулада хэгдэнэ. Тиихэдэ американска империалистнууд шэнэ дайнда бэлдэнэ, атомна болон водородно бомбоор занана. Бидэ, советскэ хүнүүдые, энээгээрээ айлгахагүйт! Манай эрэлхэг зориг, баатаршалга хадаа хариин булимтарагшадһаа Эсэгэ ороноо баатарлигаар хамгаалха байһанаа нэгэнтэ бэшэ харуулһан байна. Хэрбээ манда капиталистнуудай добтолоо һаань, тэдэниие дараха хүсэн, арга шадал ба зэр зэбсэг манда бии. Энээниие дай үүдхэгшэд мэдэжэ байг лэ.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай бата бэхи тулгуури болоһо Эхэ оронойнгоо саашадаа һалбаран хүгжэхын тулада шэн габьяатайгаар ажаллахаар бэлэн байһан тухайнь энэ предприятиин хүдэлмэришэдэй нэгэн дуугаар абтаһан резолюци соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Бидэ дай хүсэнэгүйбди

Улан-Удэ городой предприятинууд, эмхи зургаанууд ба агитучастогуудаар Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гар табилгада зорюулагдаһан суглаанууд үнгэргэгдэжэ байна.

Городой гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд агитучастогуудта олоороо сугларжа, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэдэ хододоо жагсанги байһанаа дүлэтэ үгэнүүдээрээ мэдүүлнэ.

Улан-Удын 3-дахи агитучастогта болоһон суглаан дээрэ пенсионер нүхэр Баторов үгэ абаад иигэжэ хэлэбэ:

— Минии хоёр хүбүүдни немецкэ империалистнуудай үүдхэһэн дэлхэйн хоёрдохи дайнда наһа бараа һэн. Американска империалистнууд мүнөө дэлхэйн гурбадахи шуһата дай һүжэрөөхэеэ бэлдэнэ. Тиихэ зуураа, хүн зониие олоор хюдаха атомна зэбсэг хэрэглэхэ ябуулга хэнэ. Манда шуһата дайн хэрэггүй. Манай парти, правительствын политика эб найрамдалай, амгалан тайбан байдалай политика мүн. Энэ политикыень советскэ хүн бүхэн үнэн зүрхэнһөө дэмжэнэ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй зэргэ үдэр ерэхэ тудам олошорно, бүхэжэнэ. Тиимэһээ эб найрамдалай илаха байһаниинь лабтай. Нүхэдүүд, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро бултадаа гараа табия!

Удаань олон хүүгэдэй эхэ, гэрэй эзэн эхэнэр нүхэр Абросова, трибунада гарана.

— Бидэ эхэнүүд шуһата дайнда эсэргүүгээр тэмсэхэдээ өөһэдынгөө үхибүүдэй ами наһыень аршалха нангин хэрэгэй түлөө тэмсэнэбди. Атомна дайе зогсоохын түлөө нэгэн хүн шэнги жагсая!—гэжэ тэрэ уряалба.

Суглаанда хабаадалсаһан 70 гаран хүн Хандалга доро гараа табяа. Мүнөө олон тоото агитаторнууд өөһэдынгөө участогуудта гаража, Хандалга доро гар табюулжа байна.

Е. Иванова.

Алдарта ажалаараа Эсэгэ ороноо бэхижүүлэе

КУРУМКАН. — Бидэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай дүүрэһэнһээ хойшо 10-дахи амгалан тайбан хабарайнгаа шарайе харабабди,—гэжэ эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедтэ туһалха Курумканай аймагай комиссиин секретарь нүхэр Лыгденов Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гар табилгада зорюулагдаһан аймагай ажалшадай суглаан дээрэ хэлэбэ. — Энэ үнгэрһэн арбан жэлэй туршада манай ороной арад зон ажахыгаа һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулан ажаллаһан байна. Тиихэдэ англо-американска империалистнууд немецкэ милитаризмые һэргээхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Американска агрессорнүүд хүн зониие олоор хюдаха водородно, атомна бомбонуудаараа бүхы дэлхэйн арадуудые занана. Тэдэнэй хархис муухай һэдэлгые зогсоохын түлөө мүнөө дэлхэйн бүхы һайн һанаатай хүнүүд нягтаар жагсан тэмсэнэ.

—Бидэнэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые халуун зүрхэнһөө һайшаанабди,—гэжэ Баргажанай МТС-эй механик нүхэр Городецкий мэдүүлбэ.—Гектар бүхэнһөө ехээр хуряаһан кукуруза, шэниисэ, овощь, хартаабха элбэгээр абаһан һүн, мяхан, нооһомнай бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэжэ байһан олон миллион хүнүүдэй тэмсэлдэ манай оруулһан нэмэри болохо юм. Тиимэ һэн туладань, манай МТС-эй механизаторнууд хабарай тарилгые саг болзор соонь, һайн шанартайгаар үнгэргэхын түлөө хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр ажаллаха байна.

—Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табихадаа юунэй түлөө табиһанаа мэдэнэб. Бидэнэр имагтал эб найрамдал, амгалан байдал хүсэнэбди, — гэжэ олон хүүгэдэй эхэ нүхэр Цыренова хэлэбэ.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэһэн нүхэд Жамбалова, Грехова, Нартуева болон бусад Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалга доро гараа табихадаа, «бидэнэр амгалан байдал хүсэнэбди» гэжэ мэдүүлһэн байна.

Е. Цыренова.

*

А. ЖАМБАЛОН

Атомна дай хүүлхэгүйбди

Дайн гээшэ юуб гэжэ
Дабтахамнай эрхэ бэшэ:
Энэ—хүбүүдээ алуулһан
Эхэнүүдэй нёлбоһон.
Энэ—амидыгаар булуулһан
Хүнүүдэй зоболон.
Энэ—жаргалаа буляагдаһан
Хүүгэдэй бархиралдаан.
Энэ—бомбоор һандаргагдаһан
Городуудай гал, утаан.
Тэдэ муухай юумэһээ жэрхэн
Һананабди дайнай тодхор.
Хэды олон дүлэтэ зүрхэн
Сохилхоёо болёоб, нүхэр!
Тэды ехээр адхарһан шуһаар
Уолл-стридэйхид ундалаал.
Мэдыш, мүрэн далайншье уһаар
Гэмүүдынь угаагдахагүйл!
Дахяад манан баглайрһаар,
Дариин үнэр гутана:
Янкинууд далайн саанаһаа
Аюулта бомбоор занана...
—Алууршадай амыень татахабди,
Атомна дай хүүлхэгүйбди,—
гээд,
Ажалша гарнуудаа табинабди
Амгалан байдалые хүсэгшэд.

Эб найрамдалай одон

Һүнишье, үдэршье хаа хаагуур
Һаруул туяа сасаруулһаар
Яларна одон Москва дээгүүр
Кремлиин үндэр оройһоо.
Түбиие дүүрэн тэрэ одон
Түмэн арадта харагдан,
Замыень энхэ жаргалда
Заана алтан гадаһандал.

Манай эрилтэ иимэ

Улан-Удын «Кооператор комсомолец» гэжэ олзоборилгын артелиин нэгэдэхи халаанай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон албахаагшад улаан булан соогоо олоороо сугларба. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада зорюулагдаһан суглаае артелиин партийна эхин организациин секретарь нүхэр Данилова нээгээ.

Артелиин үнинэй хүдэлмэришэн Копыловская үгэ абаба.

—1941 ондо болоһон дайниие би мартахагүйб. Тэрэ дайнда минии инаг хүбүүн эсэгэтээ алуулаа һэн, —гэжэ тэрэ хэлэбэ. Бидэнэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табихадаа, атомна зэбсэг хорихо, тэрэниие үйлэдбэрилгэ зогсоохые эринэбди.

Мүн үгэ хэлэһэн нүхэд Нателевич, Клевцова болон бусад Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые һайшааха зуураа, үдэр бүриингөө даалгабариие үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Һүүлээрнь сугларагшад, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиба.

И. Балаганский.

* *

Ажана амгалан байдалаа хэндэшье эбдүүлхэгүйбди

Хориин үргэн тала губи саһан хушалтаяа сэлин хаяжа эхилбэ. Хабарай наранай игаабари дулаахан элшэдэ адуу малнууд, хони ямаад добо гүбөөнүүдые бүрхөөн бэлшэнэ. Амгалан ажал хэжэ байһан аймагай малшад, ой модоной хүдэлмэришэд, эмхи зургаануудай албахаагшад, багшанар ба мэргэжэлтэд эдэ үдэрнүүдтэ өөһэдынгөө коллективүүдэй суглаануудые үнгэргэжэ, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табижа байна.

Хори тосхондо һуудаг хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай ба албахаагшадай суглаан һаяхан болобо. РСФСР-эй габьяата багша И. Г. Дадуев суглаа нээгээ. Финансова ажалда үнинэй хүдэлһэн, наһажаал болоһон Данзан Доржиевич Донеев түрүүлэн үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Манай Коммунистическэ парти, Советскэ правительство эб найрамдалай политикые ябуулдаг, арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байдаг. Тиихэдэ хүрэнгэтэ зарим гүрэнүүдэй засагай хүтэлбэрилэгшэд атомна дай һүжэрөөхэ, эхилхэ гэһэн хүн түрэлтэндэ харша политика ябуулна. Манай гүрэнэй залуухан байхада Черчиллиин ямараар занадагыень түүхэһээ мэдэнэбди. Ухаа орохоёо болиһон Черчилль мүнөөшье хүрэтэр «ууғаг байхадань тэһэлхэеэ яалайб, нарай байхадань бажуухаяа яалайб» гэһээр лэ. Хархис шунахайнар, черчилльнүүд хүрэнгэтэ обществоёо абархаяа болёо. Социализмын хүсэн илагдашагүй ехэ болоо гэ... нүхэр Донеев хэлэнэ.

—Атомна зэбсэг болон хүн ам... ниие олоор хюдаха зэбсэгүүд огто... хоригдохо ёһотой,—гэжэ Эсэгэ о... ноо хамгаалгын Агууехэ дайнда ... баадалсаһан Галсан Дондоков хэ... нэ.—Үнгэрһэн дайнда гитлеров... булимтарагшадай хэһэн һандарал... хүн амитаниие олоорнь хюдаһые... хараһан бидэнэр «дайн сэрэг ма... хэрэггүй, бидэ эб найрамдалай ... лөөбди!» гэжэ мэдүүлнэбди.

Тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэһэн ай... гай библиотекын хүдэлмэрилэ... Людмила Кодолева атомна дай... эсэргүүсэн тэмсэхые уряалһан ... найрамдалай Бүхэдэлхэйн Сове... Хандалгые манай аймагай залууш... бултадаа һайшаана гэжэ хэлэбэ. ... найрамдалай хэрэгые шуумгай ш... га ажалаараа бэхижүүлхээр совет... залуушуул эрид шиидэнхэй гэжэ ... рэ мэдүүлээ.

Үгэ хэлэлгын һүүлээр сугла... хабаадагшад Хандалгада гараа та... ба.

Мүн иимэрхүү суглаанууд Хори ... ба Үдын МТС-үүдтэ, Курбын ба Х... дагайн леспромхозуудта, Лени... Калининай, Молотовой, Карл Ма... сын нэрэмжэтэ колхозуудта боло... үнгэрөө. Механизаторнууд, колхоз... гууд, модошод Эб найрамдалай ... хэдэлхэйн Соведэй Хандалгые ... шаан дэмжэнэ, тэрээндэ нэгэн ... лаар гараа табина.

Хандалгада гар табилга Хори... аймагта үргэлжэлһөөр.

Н. Цыбан...

Мухаршэбэрэйхидэй үгэ

Эб найрамдал гэжэ үгэ манай зүрхэндэ ягаа инагаар дуулдана гээшэб! Эб найрамдал—энэ үглөөдэрэй халюуран ургажа байгаа таряалан, сэсэрлиг садууд, баригдажа байгаа городууд болон тосхонууд гээшэл. Энэ хадаа эжы, абанараймнай жаргал, залуушуулай һаруул һайхан гэрэлтэ зам мүн. Арад зон энээниие мэдэнэ, харана. Эгээл тиимэһээ Мухаршэбэрэй аймагай ажалшад суглаануд дээрээ үгэ хэлэхэдээ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые һайшаана, тэрэниие дэмжэнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин барилгын бригадын гэшүүн нүхэр Мищенко трибунада гараад, иигэжэ хэлээ:

— Дайн маанадта хэрэггүй. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаг лэ!

— Би дайнай һандарал, зоболонгые үзөөб, үнэһэ шандаруу, обоо хирписэ шулуун болоһон город, то... нуудые нюдөөрөө харааб. Э... тиимэһэ дайниие хүсэнэгүйб. В... родно ба атомна зэбсэг үйлэдбэри... хорихые эринэбди, — гэжэ Стал... град городые хамгаалгын байл... нуудта хабаадалсаһан Матвей В... фоломеев хэлэбэ. Удаань эндэ су... рагшадые Эб найрамдалай Бүхэд... хэйн Соведэй Хандалга доро га... бултадаа табихыень уряалба.

— Мүнөө Хандалга доро гараа ... билгын кампани бүхы дэлхэй д... ябажа байна. Би энэ Хандалгад... раа табихадаа, манай түрэл һай... Эхэ ороной улам саашадаа һалба... хүгжэхын түлөө табинаб,—г... Александр Лебедев мэдүүлээ.

Һүүлээрнь, сугларагшад улаан ... дөөр хушаатай үргэн столдо оши... энэ түүхэтэ документдэ бултадаа ... раа табиба.

Н. Филат...

Эб найрамдал тухай эхын юрөөл

Хабарай нэгэ үглөөгүүр. Хүйтэн үбэлэй һүүлээр хонгор дулаахан үдэрнүүдэй ерэхэдэ хүнэй зосоо яагаашье тэнигэр зохидхон болоһшо гээшэб даа. Эмгэржэ, буурал сагаан толгойтой болошоһон Прасковья Ивановнашье энэ үглөөгүүр газаагаа гараад һая мандажа байһан наранай элшэндэ бэеэ шаража тэнигэн һууна. Гэрэйнь дээхэнүүр зээ хүбүүнэйнь тэжээдэг сагаахан гулабхаанууд иишэ тиишээ эрьелдэн ниидэнэ. Мүн лэ Прасковья Ивановна шэнги хабарай һайхан үглөөе һайшаан, нэгэшье үүлэгүй сэб сэлмэгхэн огторгойн арюухан агаарта эдэнэр эзэн янзаар элин дэгдэн ябана ёһотой. Тэдэ гулабхаануудай нэгэ үедэ дээшээ болон, нүгөө үедэ доошоо буугаад, өөһэд хоорондоо хөөрэлдэһэн мэтээр «бүбэнэлдэн» байхадань Прасковья Ивановна урихан дулаахан нюдөөр тэдэниие хаража, тон ехээр һайхашаажа һуугаа һэн. «Нэгэ зариманиинь үшөө багаханууд, һая лэ эхэ эсэгынгээ хойноһоо дагажа, даляа ургуулжа ябана ёһотой. Теэд гулабхаа шэнги эбтэй шубууд хомор гээшэ хадаа»—гэжэ Прасковья хүгшэн бодохо зуураа, бишье баһа иигэжэл гурбан хүбүүн, нэгэ басагаяа хүн болгожо хүлынь шоройдуулаа бэлэйб даа, гээд һанахадаа хатуу шэрүүн дайнһаа бусажа ерээгүй хайран хоёр хүбүүдээ һанажа нюдэн дээгүүрээ монсогор дулаахан нёлбоһо мэлмэлзүүлнэ.

Дайн гэжэ үгые дуулахадаа Прасковья Ивановнагай зосоонь аадарай харанхы үүлэнүүд шэнги манатан хүйтэрэгшэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ эрэлхэг зоримгойгоор тулалдаһан хоёр хүбүүдэнь наһа барашаһан юм.

Нэгэ хүбүүнь 1942 оной намар Сталинградска фронт дээрэ алдар суута город—геройе хамгаалагшадай түрүү зэргэдэ тулалдажа ябаһанаа баатарай үхэлөөр унаа һэн. Нүгөөдэ, бага хүбүүнь—инаг хайрата Сергейнь 1945 оной хабар, Берлинэй дэргэдэ, дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэхэ дүтэлөөд байхадань наһа барашоо бэлэй. Тэрэнэй шэн габьяата баатаршалга тухай Н-скэ авиационно частиин командир иигэжэ бэшээ һэн: «Танай инаг түрэл хүбүүн, манай эрхим һайн нүхэр, Советскэ армиин солото командир-летчик Сергей Пластинин эрэлхэг зоримгойгоор тулалдаа. Танай, эхын халуун анхаралаар анхаржа хүн болгоһон хүбүүнтнай Эхэ Советскэ орондоо заха хизааргүй дуратай байһанаа харуулаа. Бидэнэр гүнзэгы гашуудалтайгаар энэ бэшэгые бэшэхэ зуураа, таниие өөһэдынгөө инаг түрэл эжы мэтэ һанажа, Сергейн зүүжэ ябаһан «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай нэгэдэхи шатын» орденииe мүнхэ дурасхаал болгон хадагалжа байхыетнай эльгээнэбди. Дайнай һүүлээр өөрынгөө хүбүүниие хүлеэжэ байгаагүйшье һаа, бидэниие өөһэдынгөө хүбүүд шэнгээр хүлеэжэ байхыетнай гуйнабди...»

Ехэ хүбүүнэйнгээ баатарлигаар унаһанай һүүлээр, энэ хоёрдохи хүбүүн тухайгаа иимэ бэшэг абаад байхадаа Прасковья Ивановна гүнзэгы гашуудалаар шэрбэгдэжэ, бууралтажа байһан толгойнь бүришье сайшоо һэн. Эхын халуун нёлбоһон... Эбэр дээрээ бөөмэйлжэ өөдэнь болгоһон хүбүүдэнь...

«Дайн гээшэ иимэл хохидолтой байдаг байна даа»—гэжэ Прасковья Ивановна һайса мэдэхэ болоо. Хэды һүни унтаха нойргүй, хайрата хүбүүдэйнгээ түхэл шарайень хаража байһандал элдэб юумэ бодожо, Прасковья хүгшэн нюдөө анингүй хэбтээ гэжэ һананат.

Тиихэдэ, арайхан тэжэ 13 хүрэжэ ябаһан бага хүбүүгээ хараад Прасковья Ивановна үлөө бэлэй. Тэрэнэй нүхэр Григорий Петрович Пластинин хүбүүнэйнгээ бишыхан байхада наһа барашаһан юм. Басаганиинь хани нүхэртэйгөө хамта Камчаткада байгаа. Иигэжэ 1945 оной хабар, хатуу шэрүүн дайнай дүүрэхэ багта, Прасковья хүгшэн гансахан бага хүбүүнтэйгээ манай городой «Международная» үйлсэдэ ажаһуудаг һэн. Арад зоной арюун һайхан анхаралаар, гүрэнэй тэдхэмжээр Прасковья Ивановна тэрэ хүбүүгээ эрдэмдэ һургаа. Мүнөө Владимир Пластинин дээдэ эрдэмтэй болоод, түрэл городтоо багшалжа байна.

—«Манай орондо хүн үншэрдэггүй юм. Мүнөөшье Сергейн нүхэдлётчигууд намда бэлэг сэлэг, бэшэгүүдые эльгээжэ байдаг. Сагаахан далитай самолёдой шамдуу түргэнөөр ниидэжэ ябахыень харахадаа —минии хүбүүд!—гэжэ омогоор хэлэгшэб. Минии хүбүүд олон даа»—гээд Прасковья Ивановна урихан дулаахангар хөөрэнэ.

* * *

Дайн дүүрэһээр арбан жэл болохоёо байна. Тэрэнэй утаар уняарай унтараадүй, хүн зоной хохидол гашуудалай, халуун шуһанай хатаадүй байхадань харша хархис империалистнууд аюул ехэтэ атомна зэбсэгүүдые хэрэглэжэ дайн сэрэг дахинаа үүдхэхые һэдэнэ. Американска империалистнуудай бузар муухай аашануудые дуулахадаа Прасковья Ивановнагай толгойнь буурал сагаан үһэн эрзыдэг, зүһэ шарайнь ондоо болошодог. «Эмгэй» гэжэ илдамханаар эрьелдэн байдаг бишыхан зээнэрээ харахадаа, Прасковья хүгшэн тэдэнэй энхэ тайбан, аюулгүй амгалан байдалай түлөө һанаагаа зобоно ёһотой.

Хабарай һайхан, тунгалаг үглөөгүүр сагаахан гулабхаануудые хаража һуухадаа бүхы дэлхэйн хүн зон, амитан бүгэдэ иимэ эбтэй зэтэйгээр ажаһуухаяа яана даа гэжэ, Прасковья Ивановна сэхэ һанажа байгаа һэн. Далые дабажа ябаһан тэрэ хүгшэнэй һанахал, бодохол юумэниинь —эб найрамдал, энхэ амгалан байдал болоно.

Бидэнэр дайнай хүшэр хүндэ байдалые, хүнэй шуһа, нёлбоһоной адхаржа байхые өөһэдынгөө хоёр нюдөөр хараа, үзөөбди. Прасковья Ивановна шэнги түрэл ойро хүнүүдээ алдаһан айл бүлэнэр олон. Тиимэл хадаа советскэ хүнүүд дайн сэрэг гэхэдэ дуулахашье дурагүй, эб найрамдалай түлөө, энхэ амгалан байдалай түлөө тэмсэхэбди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлдэг.

Манай хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ орон хадаа хариин хархис этэгээдүүдэй ямаршье аашануудта хатуу харюу үгэжэ шадаха юм. Манда ямаршье зэр зэмсэг бии. Бидэнэр зол жаргалта байдалаа хамгаалжа шадахабди.

Манай һанал бодол, хүсэл эрмэлзэлгэ хадаа эб найрамдалые энхэ амгалан байдалые хамгаалгада, арадуудай хоорондохи хани барисаае улам бэхижүүлгэдэ зорюулагданхай.

Советскэ хүнүүд солото баатар ажалаараа эб найрамдалай түлөө үсэд шанга тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсана. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые аршалан хамгаалха хэрэгтэ бидэнэр гансаараа бэшэбди. Мантай агууехэ хитад арад! Манай дэргэдэ социализмын ба демократиин туг доро арадай демократиин оронуудай арад зон нэгэн һаналтайгаар жагсана.

Эб найрамдал! Энхэ амгалан байдал! Ямар ехэ гүнзэгы удхашанартай үгэнүүд гээшэб даа. Эдэ үгэнүүд шэхэнэй шэмэг, сэдьхэлэй баяр болон манай дундаһаа орьёлон гарана. Бидэнэр иимэ үгэнүүдтэ дуратайбди. Юуб гэхэдэ, эб найрамдал, энхэ амгалан байдал хадаа манай түрэл Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын сэсэн мэргэн политикын аша үрэ мүн.

Советскэ хүнүүд бараглашагүй баярай оршон байдалда Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табижа байна. Холын отарын хонишон гү, али һаншаг сагаан эмгэйшье өөрэгүй, энэ Хандалгые үнэн зүрхэнһөө һайшаажа, өөһэдынгөө гарые табина. Манай Прасковья Ивановнашье Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табяад иигэжэ хэлэнэ: — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ минии хоёр хүбүүд баатарай үхэлөөр наһа бараһан юм. Дайнай хохидол гашууда... тэрэнэй аюулые бодото бэеэрээ ... һэн шэнги мэдэнэб. Арад зомнай ... галан тайбанаар ажаһуухань бо... гой, дайн сэрэг дахяад лэ бү б... һой даа, гэжэ юрөөжэ һуугшаб.

Гансашье Прасковья хүгшэн и... юрөөл табина бэшэ, манай бүхы ... нэрнүүд үхибүүдэйнгээ хүхюун ... тойгоор хүн боложо, ямаршье ... лые үзэнгүйгөөр эрдэм ном шуу... хыень хүсэнэ. Манай зол жарга... советскэ арадта дайн хэрэггүй. Б... дэнэр эб найрамдалда дуратайбди.

Американо-английска импер... листнууд атомна дай һүжэрөөхэ... нахай муухай һаналтай. Дайн х... имагтал империалистнуудай х... Тэдэнэр дайнай үедэ тоо томшо... гөөр баяжана. Арад зон артагүй... аюул хохидолдо дайрагдажа, зо... тулихые үзэнэ.

Тиимэл хадань атомна зэбсэ... хорихын түлөө дэлхэйн олон оро... дай юрын хүнүүд нэгэн һанал... гаар, үсэд шангаар тэмсэнэ. Али... орон нютагта, ямаршье газарта ... найрамдал!» гэһэн суранзан ху... үгэнүүд эрэгтэй ба эмэгтэй юры... нүүдэй аманһаа үдэр ерэхэ б... шангаар соностоно. Тэдэнэй ду... советскэ хүнүүдэй голос хүсэн т... дэрөөр дуулдана, эб найрамда... хэрэг илан мандахань лабтай!

«Шэнэ дайе үүдхэхэеэ һэдэг... һүнэн хосорог лэ! Үри хүүгэд... дайнай аюулые бү үзэг, атомна з... сэг хэрэглэхэ аюулта дайн сараг... арадуудай хоорондохи эбтэ бай... энхэ жаргал, эб найрамдал ма... хань болтогой!» гэжэ бултадаа ю... гөөд Эб найрамдалай Бүхэдэл... Соведэй Хандалгада гараа таби... бли.

Ц. ДАМБИЕ...

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Хөөрэлдөөндэ нютагай баримтануудые хэрэглэхэ

Үнгэрһэн жэлэй сентябрь һарада манай партийна эхин организаци наймае Булаг гэжэ нютагта ажаһуудаг колхознигуудай дунда агитатораар хүдэлмэрилхые томилһон юм. Энэ харюусалгатай ба хүндэтэй даалгабариие мүнөөшье дүүргэнэб.

Булаг нютагтамнай хонишон Е. Доктоевой хүтэлбэрилдэг отара ба Батуевагай хүтэлбэрилдэг гахайн фермынхид байрладаг.

Агитатораар томилогдоһонһоомни эхиэшэ эндэхи колхознигууд гансаханшье хөөрэлдөөн дээрэ бэшэ, мүн гэрын, дайралдаһан лэ газарта элдэб янзын асуудалнуудые һурадаг. Эдэнэр хадаа илангаяа уласхоорондын байдал тухай, хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай парти ба правительствын гаргаһан шэнэ шэнэ тогтоолнуудые ехэ һонирходог байна. Эдэ асуудалнуудаарнь хөөрэлдөөнүүд болон лекцинүүдые үнгэргэдэг байнаб.

Мүнөө үедэ партиин ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүд тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэбди. Энэ темээр хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэдөө колхозой болон гүүртэ, отарануудай ажал дээрэһээ үльгэр жэшээнүүдые абажа хэлэнэбди. Жэшээнь, малажалай ашаг шэмэ үшөөл багаар абадаг байнабди гэжэ хэлэдэгби. Бии байгаа дутагдалнууд тухай тобшо тодорхой баримтануудые хэрэглэжэ хөөрэлдөөн үнгэргэхэдэ малшад анхаралтайгаар шагнадаг.

—Партиин Центральна Комитедэй тогтоол манай колхозой ажабайдал дээрэһээ бэшэгдэһэндэл адли тодорхой һонор. Энээн дотор дурсагдаһан дутагдалнууд манайда бултадаа бии юм,—гэжэ хонишон Дари-Дулма Доктоева хөөрэнэ.

—Малшад, таряашад байгаад лэ малаа бардам хүрэхөөр тэжээл бэлдхэжэ шаданагүйбди, таряа бага ургуулнабди. Иигэжэ байгаад малһаа ехээр һү, мяха, нооһо абахамнай бэрхэтэй бшуу. Тиимэһээ кукуруза ехээр тарижа, тэрэнһээ гадна, эшэ намаануудые элбэгээр бэлдхэбэл одоошье һанаһандаа хүрэжэ, ашаг байһанаа абаха байнабди, —гээд хөөрэлдөөн дээрэ хонишон Бу-... Абашеева яб байса хэлээ һэн.

Кукурузын үндэр ургаса туйлаха тухай хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөөб. Колхознай мүнөө жэлдэ 720 гектарта кукуруза тарижа, хэды ехэ силос, шэмэтэ тэжээл суглуулжа абаха гээшэб! Теэд энэ хэрэгээ бэелүүлхэдэ ямар ехэ оролдолго хэрэгтэй байһыень мүн лэ хэлэжэ үгэһэн байнаб.

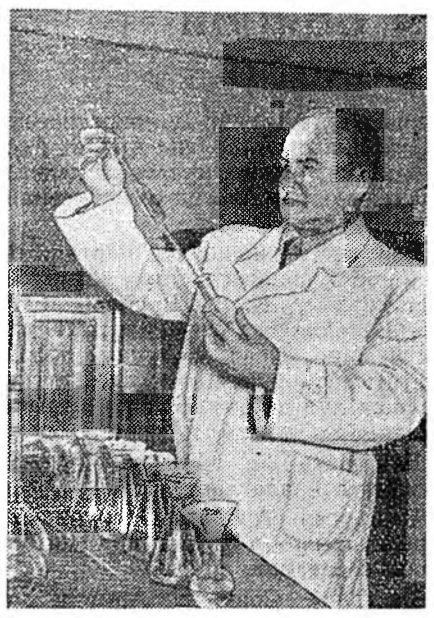
Эндэ ажалладаг малшад партиин ЦК-гэй январска Пленумэй эрилтэнүүдые һайнаар ойлгоно. Тэрэнь ажал хэрэг дээрэһээнь харагдана. Энэ отарада 500 толгой түлгэнүүд тоологдоно. Эндэхи малай тамир һайн, үбэлжэлгын үедэ нэгэшье толгой мал гарзалаагүй, тураашьегүй байна. Тэжээлэй нормоор үгтэһэн үбһэсэ гамтайгаар гаргашална, хонидто хужар эдюулнэ, овёс үгэнэ. Гадна, эндэхи хонишод малаа зүбөөр бэлшээдэг байна.

«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол тухай хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэһөө гадна, энэ тогтоолһоо уряа, лозунгнуудые абажа бэшээд, хүн зоной хараха газарта үлгэдэг байнабди. Мүн малшадай абаһан социалистическэ уялганууд гоё һайханаар түхеэрэгдэһэн доска дээрэ бэшэгдээд, улаан булан соо үлгэгдэнхэй.

Манай колхоз малажалһаа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэхэ талаар 1955—1960 онуудта бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые баталан абаа. Тэрэ хэмжээ-ябуулгануудые диаграмма болгон харуулнабди. Хони ба гахай харууһалагшад түсэбөө бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Мүрысөөнэй дүнгүүд һарадаа нэгэ дахин гаргагдажа, показателиин доска дээрэ бэшэгдэжэ байдаг. Тиихэдэ түрүү малшадай дүй дүршэл тухай, мүн түрүү агротехникые харуулһан плакадууд эндэ бии. Малшад харуулан ойлгуулха агитациин эдэ хэрэгсэлнүүдые ехэ һонирхожо харадаг. Иимэ хэрэгсэлнүүдэй нүлөөнь аргагүй ехэ. Эндэ «Дайшалхы хуудаһан» арбан хоног бүри нэгэ дахин гарадаг. Номер бүхэндөө социалистическэ мүрысөөнэй ябаса ба түрүү дүй дүршэл тухай бэшэдэг байнабди.

«Малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ тухай» партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые ойлгуулха хүдэлмэридэ үшөө олон дутагдалнууд бии. Эдэ дутагдалнуудаа партийна эхин организациин туһаламжатайгаар ойрын үдэрнүүдтэ усадхаха байнаб.

А. П. Петров, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой агитатор.

Рига. Латвийска ССР-эй Наукануудай академиин эрдэмтэд хүдөө ажахыда туһа хүргэнэ. Наукануудай академиин президент профессор Я. В. Пейвэ гэгшын толгойлжо байһан лаборатори органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр хэрэглэхын түлөө газарай хүрьһэнэй эһэлгые элирүүлхэ шэнэ аргануудые олоо. Эдэнь колхозууд болон МТС-үүдэй үйлэдбэриин лабораторинуудаар үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Ургамалай эдеэшэлгэдэ хэрэгтэй зарим хэды бодосуудые (цинк, зэд, молибден) научна хүдэлмэрилэгшэд шэнжэлжэ байна. Тэрэ бодосуудые бага багаханаар хүрьһэ руу хэхэдэ хүдөө ажахын культурануудай ургаса эрид дээшэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: профессор Я. В. Пейвэ хүрьһэн соохи бодосуудые шэнжэлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо

БАРИЛГЫН МОДО ХЮРӨӨДЭНЭ

Колхозой центртэ локомобилиин хүсөөр барилгын модон хюрөөдэгдэнэ. Мүнөө малай байрануудые барилгада хэрэглэгдэхэ 200 гаран кубометр модон хюрөөдэгдөөд байна.

КОЛХОЗНИГУУД ТУУЛАЙ ҮСХЭБЭРИЛНЭ

Колхозой гэшүүд һүүлэй үедэ өөһэдынгөө ажахыда мал барихаһаа гадна, туулай, галуу, нугаһа тэжээдэг болоо.

Колхозник Сапожников 18 туулай ба хэдэн олон галуу, нугаһа тэжээнэ. Бусадшье колхознигууд иимэ ажахытай юм.

КОНЦЕРТ ХАРУУЛНА

Таряанажалай хоёрдохи бригадын комсомолецууд болон залуушуул уранһайханай самодеятельностиин кружок эмхидхэһэн байна. Мүнөө тэдэнэр колхозойнгоо центртэ, мүн бусад бригадануудаар ябажа, концерт табидаг болоо.

ХЭЖЭНГЭ.

Ш. Бадмаев.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Һулаар хүдэлмэрилдэг агитколлектив"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын мартын 17-ной номерто толилогдоһон байна. Хориин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин агитколлектив малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри тон һулаар ябуулна гэжэ тэрэ статья соо хэлэгдэһэн юм.

Манай редакцида КПСС-эй Хориин айкомой секретарь нүхэр Ринчиновэй мэдээсэһэнэй ёһоор, тус статья колхозой партийна организациин суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, газетын шүүмжэлэл зүб гэжэ тоологдобо. Энэ суглаан дээрэ колхознигуудай, илангаяа малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байна. Мүнөө агитколлектив эдэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байна. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол тухай, уласхоорондын, хүдөө ажахын, естественно-научна темээр колхознигуудта лекци уншагдаба. Мүн малажалай гүүртэнүүд дээрэ улаан булангууд эмхидхэгдэһэн байна.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗУБШЭЛ

Полинууд болон сабшалан дээгүүр һайрамай уһа тогтоохо тухай

Орон дотор ороoһо таряанай ургасые эрид шууд ехэдхэхэ зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум табиһан байна. Ороoһото культурануудай тарилгын бүхы талмайн ургасые дээшэлүүлгэ хадаа энэ зорилго дүүргэхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Манай республикын эрхэ байдалда май, июнь һаранууд соо гандуушаг байдаг хадань, хабартаа газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха шухала. Тэрэшэлэн полинууд болон сабшалангай газар уһалха бүхы арга боломжонууд хүсэдөөр хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Мүнөө үедэ газарай хүрьһэндэ шииг нойто ехээр бариха шухала аргануудай нэгэн гэхэдэ, полинууд ба сабшалангай газар дээрэ һайрамай уһа тогтоолго болоно. 20 сантиметр зузаантайгаар ороһон саһан хайлахадаа гектар газарта 500 шахуу кубометр уһа хүрьһэндэ шэнгээдэг, энэнь уһалууриин системээр газар уһалхада гектар бүхэндэ ородог уһантай тэнсүү шахуу байна. Энээниие ойлгоһон республикын түрүү колхозууд болон таряанажалай бригаданууд һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэриие элбэг баян ургаса абахын түлөө тэмсэлэй агротехническэ шухала хэмжээ-ябуулга гэжэ харадаг. Тиимэһээ эдэнэр энэ шухала хүдэлмэридэ эртээнһээ һайнаар бэлэдхэдэг, таряанай, сабшалангай газарые һайрамай уһаар уһалха хүдэлмэри хаһа саг соонь үнгэргэдэг байна. Жэшээнь, республикын суута полевод, Социалистическэ Ажалай Герой С. К. Киселёв сагай уларилай ямаршье байхадань жэлһээ жэлдэ ороoһото культурануудай баян ургаса абадаг. Нёдондо гандуушаг жэл болоошье һаань, нүхэр Киселёв өөрынгөө участогһаа гектар бүриин 18 центнер таряа абаһан байгаа. Баян ургаса абахын тулада нүхэр Киселёв агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэтээ хамта полинууд дээрэ һайрамай уһа тогтоолгодо анхаралаа ехээр табидаг, энэ хүдэлмэриие жэлһээ жэлдэ һайнаар хэдэг байна. Юрэнхыдөө газарай хүрьһэндэ шииг нойто шадаал һаа ехээр бариха гээшэ тон ехэ удхашанартай гэжэ нүхэр Киселёв тоолодог. Нүхэр Киселёв участок дээрээ ороһон саһанай уһые дууһынь тогтоодог юм.

Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Афанасьевай хүтэлбэрилдэг таряанажалай бригада, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Ивановой хүтэлбэрилдэг бригада болон республикын бусад олон колхозуудай таряанажалай бригаданууд үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриин 18 центнер ургаса ехэ талмайһаа абаһан байна. Үнгэрэгшэ хабартаа эдэ бригадануудай таряанайнгаа газарые һайрамай уһаар уһалһаниинь иимэ ургаса туйлаха хэрэгтэнь ехэ удхашанартай байгаа.

Республикын суута луговод нүхэр Батышев хабартаа саһанай хайлахада уһыень дэмы урадхаажа алдадаггүй, сабшалангайнгаа газар дээрэ заатагүй тогтоодог юм. Энэнь үбһэ ногоонoй ургасада ехэ туһатай байдаг.

1954 оной намар манай эндэ ехэ хуурай байгаа һэн. Энээнэй гэмээр полинууд болон сабшалангай газарай хүрьһэн ургамалай үндэһэндэ хүрэтэр шахуу хаташаһан байгаа. Тиимэһээ хабартаа ургамалнуудай жэгдэ һайнаар ургахын тулада, тэрэнээ үндэһэндэ хүрэтэр уһалха гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Һайрамай уһые тогтоожо, газар уһалха арга боломжые колхоз бүхэн хэрэглэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэри хэжэ шадаагүй һаа, хэдэн зуу мянган центнер таряан, үбһэн болон хүдөө ажахын бусад продуктнууд дутуу абтаха байна гэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёһотой.

Энэ жэлдэ манай республика дотор саһан горьтой ороо. Мүнөө газарай хүрьһэндэ шииг нойто барихаар таатай саг ерэбэ. Полинууд болон сабшалангай газарта хабартаа, илангаяа гандуушаг үедэ ургамалнуудай һайнаар ургахын тулада эгээл мүнөө шииг нойтые шадаал һаа ехээр бариха ёһотойбди.

Таряалангай болон сабшалангай газар дээрэ һайрамай уһа тогтооходоо һайрамай урдадаг ташалан газараар элдэб янзын хаалтануудые хэжэ болохо байна. Шоройгоор, мүн саһа монсогойлоод, обоохойнуудые хэхэ, тиихэдэ уһанай бүри түргэнөөр урдадаг үндэр газарта уһа тогтоохо зорилгоор саг зуурын хаалтануудые хэжэ болохо юм. Обоохойнууд 15 — 25 сантиметр үндэртэйгөөр, 40 — 50 сантиметр үргэнтэйгөөр хэгдэдэг. Дунда зэргэ хүсэтэйгөөр урдажа байһан һайрамай уһатай газарта обоохойнууд хоорондын забһар 20-һоо 30 метр хүрэтэр байха ёһотой. Хэрбээ бүри ташалан газарта һаань, иимэ обоохойнуудые үргэнөөр аад, үшөө дүтэ дүтэ хэхэдэ болохо байна.

Наг шэбхэ адхаһан таряалангай болон сабшалангай газар дээгүүр урдаһан һайрамай уһа заатагүй тогтоохо гэжэ дурадхагдана. Юуб гэхэдэ, иимэ газарай һайрам хаахада наг шэбхэтэй, тэжээлэй бодосуудаар элбэг уһан полинууд ба сабшалан дээгүүр урдажа, газарай хүрьһэ үтэгжүүлхэ байна. Полинууд болон сабшалан дээрэ шоройгоор хэгдэһэн хаалтануудые һүүлдэнь тараажа болохо байна. Һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэ олон колхознигуудые табиха ёһотой. Һайрамай урдажа байһан газарнуудта 3—5 хүнүүдые амяар амяарнь табиха хэрэгтэй. Эдэнэр бишыхан канавануудые хэжэ байгаад, үгышье һаа, элдэб янзын хаалтануудые хэрэглэн, һайрамай уһые сабшалангай ба таряалангай газар дээрэ тогтоохо байна. Энэ хүдэлмэридэ ябаһан колхознигууд хүрзэнүүдээр, резинэ гуталнуудаар хангагдаха ёһотой. Хэрбээ горьтой хаалтануудые хэхэ байгаа һаа, мүн хэрэгтэй материалнууд болон мори унаагаар хангагдаха зэргэтэй.

Һайрамай уһа тогтоохо хүдэлмэридэнь машинно-тракторна станцинууд колхозуудта туһаламжа үзүүлхэ ёһотой. Эдэнэр энэ хүдэлмэридэ механизаторнуудые табиха, тэрэшэлэн тракторнууд, плугууд, канава малтадаг машинанууд болон бусад механизмуудые үгэхэ ёһотой.

Полинууд болон сабшалан дээгүүр саһанай хайлажа байһан мүнөө үедэ жалга хобоонууд руу һайрамай уһанай урдажа арилшахагүйн тулада ходо хаража байха, мүн һайрамай ехээр урдахада хүрьһэнэй угаагдашадагые мартажа болохогүй.

Мүнөө саһан түргэнөөр хайлажа байна. Тиимэһээ МТС-үүд ба колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайрамай уһа тогтоохын тула колхознигууд болон механизаторнуудые олоор гаргаха ёһотой. Хэдыхэн үдэрнүүд соо энэ хүдэлмэриие һайнаар эмхидхээгүй һаа, ургамалда айхабтар ехэ хэрэгтэй шииг нойтон алдагдаха байна. Ургаса дээшэлүүлхэ иимэ ехэ арга боломжые хэрэглэнгүй байха ёһогүйбди.

И. Тимошин, агроном.

Һайшаалтай үүсхэл

Малажалай ашаг шэмые ехэдхэхэ тухай партиин Центральна Комитедэй январска Пленумэй тогтоолые бодотоор бэелүүлгэ хадаа бүгэдэарадай нангин хэрэг мүн. Малажалые саашадань хүгжөөжэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула тэжээлэй бардам хүрэхэ база байгуулха хэрэгтэй. Тиимэһээ энэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэнь эмхи зургаанууд, предприятинууд болон организацинуудай коллективүүд шефтээ абаһан колхозуудтаа ехэ туһа хүргэхэ ёһотойбди гэжэ Хориин аймгүйсэдкомой коммунальна ажахын таһагайхид (даагшань нүхэр Романов) партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые зүбшэн хэлсэхэдээ мэдүүлһэн байна.

Тиин тэдэнэр Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хоёр гектар кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарижа, тэрэнээ зундаа өөһэдөө харууһалаад, өөһэдөө хуряаха гэжэ шиидээ. Гадна, 40 тоннын силосэй нүхэ малтажа, зосоохиень шулуугаар ханалха, га бүриһөө дунда зэргээр 250 центнер кукурузын ургаса хуряажа, өөһэдынгөө хүсөөр 40 тонныень силос болгон дараха уялга абаа. Мүнөө тус коллективэйхид кукуруза тариха газар дээрээ наг шэбхэ адхажа, үрэһэ хүрэнгэсэ бэлэдхэжэ байна. Мүнөө хабартаа һайрамай уһаар кукуруза тариха газараа уһалха юм. Коммунальна ажахын таһагай коллективэй һайшаалта үүсхэлые аймагай эмхи зургаанууд болон предприятинуудай коллективүүд һайшаан дэмжэһэн байна. Тэрэнэй жэшээгээр олонхи эмхи зургаанууд шефтээ абаһан колхозуудтаа кукуруза ургуулаад, силос даража үгэхэ гэжэ шиидээ.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

Арадай ажахыда Байгал далай ямар аша туһатайб?

Байгал гээшэ дэлхэй дээрэхи гайхамшагта һайхан, өөрын онсо шэнжэтэй нуурнуудай нэгэн юм. Тэрэнэй утааша 636 километр болодог. Хэрбээ тэрээниие Европын карта дээрэ табиа һаа, бүхы Францие ута талаарнь хушажархиха юм. Байгал эгээн үргэн газараараа 80 километр, нарин газараараа 25 километр болодог.

Байгал—дэлхэй дээрэхи эгээн гүн нуур юм. Эгээн гүн газартаа гүнзэгынь 1741 метртэ хүрэдэг, үшөө нарин шэнжэлээ һаа, ондоо бүри гүнзэгы газарнууд олдожо магадгүй. Зүүн Африкада байдаг гүнзэгыгөөрөө Байгалай удаада орохо Танганьика гэжэ дабһатайшаг нуурай эгээл гүн газарынь 1435 метр болодог. Гүнзэгыгөөрөө Байгалда дүтэлдэг Каспиин далай эгээ гүн газартаа 946 метр болодог юм.

Байгалай эзэлһэн талмай 34 мянган квадратна километр болоно гэбэл һаа, дэлхэй дээрэхи нуурнуудай дунда энэ талаараа долоодохи һууринда гарадаг байна. Зүгөөр хонхосоогоо багтааһан уһанайгаа хэмжээнэй талаар хоёрдохи һууринда, өөрынгөө талмайгаараа айхабтар ехэ Каспиин далайн хойнохоно ородог юм. Тиигээд дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ дабһагүй уһанай эгээн ехээр сугларһан газар болоно. Байгал уһан хэмжүүрэйнгээ талаар Балтиин далайн уһанһаа ехэ юм. Байгалай хонхосо руу Азовско далайн зэргэ ерэн далайн, Аральска далайн зэргэ гурбан далайн уһые сүм хийжэрхихэдэ багтаха байна.

Байгалай уһан дабһагүй шахуу юм. Литрэһээнь удхаһан литр уһан соо 0,1 граммһаа бага дабһан байдаг. Энэ ушарһаа, мүн карбонат, түмэр ба органическа зүйлнүүдэй тон бага байдаг дээрэһээ Байгалай уһые ууха, эдихэдэ таатай зохид юм. Мүн тэрэ баһа техникэдэ хэрэглэгдэдэг. Үшөө тиихэдэ Байгалай уһан тунгалаг һарууль гэжэ алдартай. Уһанай нюруу дээрэһээ сагаан диск табихада 40 метр доошоо ороходоол нюдэндэ харагдахаяа болидог.

Ази түбиин тэг дунда иимэ ехэ уһа багтаажа байһан Байгал далай дүтэ шадархи газарай сагай уларилда ехэхэн нүлөө үзүүлдэг байна. Илангаяа агаарай халуун хүйтэниие ехээр хубилгадаг юм. Жэшээнь, зунай намдуухан үдэр Улан-Үдэдэ агаарай температурын 30 градус дулаан байхадань, Байгалай эрьедэ далайн һэрюун аминһаа боложо, 15—18 градусһаа үлүү бэшэ байдаг. Хэрбээ далай дээгүүр хэдэн километр саашаа ябаа һаатнай 6—7 градус хүрэтэрөө һэрюун болохо. Намар хожом, үбэл болоһон хойно тад ондоо байдал үзэгдэхэ: Байгал бүлеэн амисхаалаараа дүтэ шадарай агаарые дулаасуулдаг юм. Декабрь һарын эхеэр намдуу номгон үдэрнүүдтэ Улан-Үдэдэ 27—30 градус хүйтэн байхадань, Байгалай эрье шадар 12—15 градусһаа үлүү хүйтэн болодоггүй. Тиихэдэ эрьеһээ хэдэн километр саашалжа, далай дээрэ гарабал 7—8 градус хүйтэн байдаг.

Байгал дээрэхи мүн тойроод байһан агаарай температурын ондо ондоо байдаг ябадал ба далайн һабын, тэрээнэй эзэлһэн хонхорой ута аал лэ уйтабар байһан ушар хадаа Байгал дээгүүр үлеэдэг һалхинда онсо нүлөө үзүүлдэг байна. Эндэхи һалхин ехэнхидээ далайн унжыһан түхэлые дахаһан хоёр шэгтэй байхаяа һанадаг: баруун урда ба зүүн хойто зүгэй һалхин ходол үзэгдэдэг. Байгал дээрэхи һалхинууд нютагай нэрэтэй юм. Урда таладань баруун урдаһаа, Култукска залив тээһээ, үлеэһэн һалхин «Култук» гэжэ нэрэтэй, зүүн хойто зүгэй һалхин «Баргузин» гэжэ нэрэтэй. Ород арадай мэдээжэ дуун соо «Эй, Баргузин, долгёо һэхэсэгээгыш!» гэжэ энэл һалхин тухай дуулагдадаг ха юм даа. Хойто таладань зүүн хойто зүгһөө, дээдэ Ангарын һаба тээһээ үлеэдэг һалхин «Эхинэй» гү, али «Ангара» гэжэ нэрэтэй юм. «Хадын» гэжэ алдартай, гэнтэ мэдээгүйдэ бии болодог, зүг шэгээ ходо һэлгэдэг баһа нэгэ һалхин байдаг. Тэрэниие загаһашад «эгээл хоротой һалхин» гэлсэдэг. «Хадын» һалхинай нэгэ янзань—Байгалда шудхадаг Сарма горхоной нэрээр «Сарма» гэжэ нэрлэгдэдэг һалхиниинь эгээл шанга хүсэтэй гэжэ тоологдодог. Эдэ бүхы һалхинууд намарай сагта үзэгдэдэг аад, загаһа барилгада, суднануудай ябалгада, модо урадхуулгада һаад ушаруулдаг байна.

Байгал хадаа аяар декабриин хуушаар, январиин эхеэр мүльһөөр хушагдадаг юм. Тиихэдэ хүрэлгэнь бүхэли һара соо унжагайрдаг байна. Тиимэ болохолоороо тэрээндэ шудхадаг голнуудһаа һара хахад, хоёр һара тухай хожомдожо хүрэнэ гээшэ. Мүльһэнһөө һалаха болзорынь далай дээрэ мүн лэ һара тухай хойшоо байдаг. Байгал 210—220 үдэр соо мүльһэгүй байдаг юм.

Томонууд мүльһэнүүдэй урдажа ябахада навигаци эхилхын аргагүй байдаг тула бүхы энэ сагынь ашаглагдадаггүй. Июниин хахадһаа эхилээд лэ декабриин тэн хүрэтэр навигаци хэмээр байдаг. Байгалай мүльһэн жэгдэ бэшээр бэе бэе дээрээ дабхасалдан хүрэшэһэн байдаг. Үбэлэй хүйтэнһөө мүльһэнэй хахаран агшахада ган бии боложо, мүльһэн дээгүүр ашаа зөөхэдэ һаад ушаруулдаг.

336 гол мүрэнүүд, горхонууд Байгалда ородог юм. Тон ехэнүүдынь гэхэдэ, суднануудай ябадаг Сэлэнгэ, Баргажан, Дээдэ Ангара гэжэ мүрэнүүд болоно. Шудхан ородог ехэнхи горхонуудынь үндэр хадануудһаа эхи абаад, гүнзэгы жалгануудай оёоороор, хүмэг шулуунай забһараар урдажа байдаг. Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэхи эгээл һайхан мүрэнүүдэй нэгэн болохо гансахан лэ Ангара мүрэн Байгалһаа урдажа гарадаг. Тэрэ мүрэн Байгалһаа хүүен хааян мулта һүрөөд, тунгалаг һарууль уһаяа хойто зүг руу туун түлхин байдаг юм. Химда үнэтэй гидроэнергиин айхабтар ехэ запасууд Ангара мүрэндэ бии гэжэ мэдээжэ гээшэ ааб даа.

Далайда амидардаг амитадай талаар Байгал хадаа дэлхэй дээрэхи эгээл баян нуурнуудай нэгэн болоно. Байгал далайн амитадай аймагай онсо ондоо байхадань академик Л. С. Берг энэ нуурые тусгаар зоогеографическа хубаари болгожо таһалаа юм. Мянганһаа үлүү янзын түрэлэй амитад Байгал соо амидаржа байдаг. Юрэнхыдөө ехэ далайда байдаг амитад Байгалда олоороо амидардаг юм. Мүнөө үедэ байһан бүхы амитадайнь тэн хахадһаа олонхинь Байгалһаа бэшэ тээ хаанашье дайралдадаггүй.

Дүшэ гаран түрэлэй загаһад Байгалда байдаг, тэдэнэй хахадынь олзобори болгон баригдадаг. Байгалай загаһан һайн шанартай юм. Омоли, хадаран, һэбэргэн, һэлмэ гэхэ мэтын үнэтэй загаһад тэрэ тоодо оролсодог. Байгалһаа баригдадаг бүхы загаһанай 50—60 процент омуль болодог. Тэрээнһээ гадна, гүйхэн газарнуудаарнь, голнуудай адаг шадар, соорнууд соо жэжэ загаһа ехэ олоороо үдэдэг. Тэдэнэй тоодо ялаагана, алгана, сурхай, булуусгай гэхэ мэтын загаһад ороно.

Үхэр загаһан гэдэг хэдэн арбаад түхэлэй загаһад Байгалда амидаржа байдаг. Тэдэнэй олонхинь бэшэ тээ үгы юм. Шарахан далитай үхэр загаһан олзоборилгодо хэрэглэгдэдэг. Хүдөө ажахые коллективизацилга, загаһа барилгын тусхай колхозуудые Байгал шадар байгуулга, загаһа барилгые гүрэнэй хүсөөр эмхидхэлгэ хадаа загаһа барилгые хэдэн дахин ехэдхэхэ арга боломжо олгоһон байна. Баригдаһан загаһа буйлуулдаг пунктнууд хаа хаанагүй байгуулагданхай, загаһа баридаг зэр зэмсэгүүд улам нарижуулагдана, загаһа барилгын моторно флодой тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Һүүлэй 10—15 жэлэй туршада Байгалһаа жэлһээ жэлдэ хэдэн олон мянган центнер загаһан баригдана. Энэнь бүхы Зүүн Сибирьтэ загаһа барилгын 50 процент шахуу болоно. Һэдэргэн үүлтэрэй (омоли, һэбэргэн, хадаран) үнэтэй загаһа барилгын талаар Байгал Обь мүрэн хоёр СССР соо түрүү һуури эзэлнэ.

Байгалай амитадай дунда түрихэлдэг бэшэ, харин амиды загаһануудые түрэдэг, 18—20 сантиметр утатай, тоһон жараахай гэжэ ехэ һонин загаһан бии юм. Байгалһаа бэшэ тээ иимэ загаһан хаанашье үгы. Тэрээнэй бэе хашарһагүй нюсэгэн мэлшэгэр сагаа-ягаан шэлдэл адли үнгэтэй аад, нэбтэ харагдаһаншуу байдаг. Тэрээнэй бүхы бэеынь 25 процентнь тоһон байдаг. Тоһо ехэтэй туладаа энэ загаһан ажахыда хэрэглэгдэдэг байна. Байгалай баруун урда эрье шадархи һуурин зон эрье дээрэ долгёор хаягдаад, үхэһэн тоһон жараахай олодог, тиигээд тэрээнэй тоһые эмнэлгэдэ хэрэглэдэг юм. Урдань энэ загаһан Хитад руу наймаалагдажа, тэндэ эмнэлгэдэ хэрэглэгдэдэг байһан юм гэжэ профессор Г. Ю. Верещагин бэшээ һэн. Эдэ баримтанууд энэ загаһа ехээр олзоборилон бариха, ашаглаха хэрэгтэй байһаниие һануулна.

Мүн Байгалда хаб загаһан амидардаг. Энэ амитан ажахыда ехэ аша туһатай юм. Хаб загаһанай өөхэн техническэ хэрэглэлдэ болон эдеэ хоолой зүйлдэ оролсодог, арһаниинь гутал хубсаһа оёходо таарадаг. Мяхыень эдихэдэ болохо. Туршахын тэдыдэ хабай мяхаар хэһэн консервэнүүд үндэр сэгнэлтэ абаа.

Байгалай, мүн тэрэнэй эрье шадархи газарнуудай баялигууд айхабтар ехэ юм, теэд мүнөө дээрээ үшөө хүсэд шэнжэлэгдээгүй, тиимэһээ ехэл багаар ашаглагдадаг байна.

Ангара дээрэ баригдажа байгаа, мүн баригдахашье хэдэн гидростанцинуудай хэрэглэхэ уһые хадагалһан, барагдашагүй ехэ булаг болоходоо Байгал гээшэмнай хэлэшэгүй ехэ туһатай ба удхашанартай болоно. Байгал Ангара хоёрые дэлхэй дээрэхи шухаг «баялиг» гээшэ гэжэ хараад, энергетическэ айхабтар ехэ хүсэ үгэхэ, тэдэнэй арга боломжые сэгнэхэ зуураа, академик А. В. Винтер иигэжэ бэшэнэ: «Энэ хадаа байгаалиин хэлэшэгүй ехэ үнэтэ бэлэг гээшэ. Хэрбээ энэ бэлэгые зүб мүрөөр ашаглабал, тоншье химдахан аад, эрхим шанартай электрическэ хүсые манда үгэхэ байна».

Байгалые тойроһон хада уулануud мүн лэ айхабтар ехэ баялигтай юм. Тэндэ шулуу нүүрһэн, түмэр, слюда, үнгэтэ металлнууд гэхэ мэтын үнэтэ ашагта малтамалнууд бии юм.

Байгал шадарай нютаг бүхэндэ шахуу олон тоото аршаанууд гаража байдаг. Гол мүрэнүүдые зубшаһан хада уулануудай ташалан шэлэнүүд үргэлжэ ой модоор хушагданхай. Байгал шадарай ойдо ехэнхидээ шэ-

(*Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта*)

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэпольско конгресс

ВАРШАВА, апрелиин 3. (ТАСС). Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэпольско гурбадахи конгресс мүнөөдэр Варшавада болоо. Ороной бүхы воеводствонуудһаа 900 гаран делегат конгресстэ хабаадалсаа. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй, Советскэ Союзай, Франциин, Германиин, Чехословакиин, Румыниин, Австриин, Даниин, Финляндиин, Швециин ба бусад оронуудай эб найрамдалай тала баригшадай, демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн федерациин түлөөлэгшэд конгресс дээрэ байлсаа.

Польско элитэ ехэ уранзохёолшо ба ниитын ажал-ябуулагша, «Арадуудай хоорондын эб найрамдалые бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Сталинска шангай лауреат, Эб найрамдалай Бүхэпольско Соведэй гэшүүн Леон Крючковский конгрессые нээхэ зуураа, иигэжэ онсо тэмдэглээ. Империалистическэ гүрэнүүдэй эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй сэрэгэй милитаристска бүлэгүүдые байгуулхые эрмэлзэжэ, атомна дайнда бэлэдхэжэ байһан мүнөө үедэ эб найрамдалай тала баригшадай үмэнэ ехэ ба харюусалгатай зорилгонууд табигдана. Тэдээн соoһоо эгээн шухалань Баруун Германиин дахяад зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн, атомна ба водородно зэбсэг хорихын түлөө тэмсэл мүн болоно.

Польшодохи эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй зорилгонууд тухай эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэпольско комитедэй түрүүлэгшэ Ярослав Ивашкевич элидхэл хээ. Эб найрамдалые хамгаалхын түлөө хүдэлөөн Польшодо бүгэдэарадай шэнжэтэй болоо гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Эб найрамдалай, бүгэдэ-ниитын аюулгүй байдалай түлөө, атомна зэбсэг заатагүй хорихын ба тэрэниие үйлэдбэрилгые зогсоохын түлөө тэмсэл, эбэй ба демократическа ёһоор германска асуудалые зүбөөр шиидхэхын түлөө тэмсэл үнэн сэхэ поляк бүхэнэй шухала хэрэг болоод байна. Атомна зэбсэг хорихые ба тэрэниие үйлэдбэрилгэ зогсоохые эриһэн Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые польско үргэн олон арад зон ехээр дэмжэнэ. ВСМ-эй Бюрогой Хандалгые польско бүхы арад үнэн зүрхэнһөө һайшааха зуураа, тэрээндэ өөһэдынгөө гарые нэгэн һаналаар табиха байна гэжэ Ивашкевич мэдүүлээ.

Парижска хэлсээнүүдые эсэслэн батлалга Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда сэхэ аюул тохёолдуулна. Демократическа лагериин оронууд, тэрэ тоодо Польша энэ аюулда хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байна гэжэ Ивашкевич саашань мэдүүлээ.

Манай өөрыгөө хамгаалха хүсые шангадхаха шухала гэжэ Московско зүблөөн тоолоһон байна. Манай лагериин арадуудай аюулгүй байдалые хангахын тулада бидэнэр бүхы юумые хэнэбди. Европодо эб найрамдалые аршалан хамгаалхын тулада бидэнэр иимэ юумэ хэнэбди.

Я. Ивашкевичын элидхэл хэһэнэй һүүлээр профессор Кинкадзу Сайондзи үгэ хэлээ. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ба эб найрамдалые хамгаалха Японско комитедэй зүгһөө конгресстэ хабаадагшадые тэрэ халуунаар амаршалаа.

Удаань СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Е. А. Коровин эб найрамдалые хамгаалха Советскэ комитедэй конгресстэ эльгээһэн амаршалгые уншаа. Франциин, Чехословакиин ба Германска Демократическа Республикын түлөөлэгшэд мүн лэ амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Конгресс дээрэ үгэ хэлэһэн депутадууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгые бултадаа ехээр дэмжэһэн байна.

Конгресс хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэпольско комитедые һунгаа. Польско олон ниитын түлөөлэгшэд тэрэнэй составта ороһон байна.

Конгресс дээрэ резолюци ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абтаа. Тэрээн соонь иигэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ. Американска сэрэгэй бүлэгүүдэй ябуулдаг политикые, атомна заналтын, германска милитаризмые һэргээлгын ба шэнэ дайнда бэлэдхэлгын политикые польско арад эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэнтэй хамта зэбүүрхэн шоо үзэнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада нэгэн һаналтайгаар гараа табихыень польско бүхы арадые энэ резолюцинь уряална.

Түгэсхэлдөө конгрессэй делегадууд энэ хандалгада гараа табяа.

Кошицка правительственна программын соносхогдоһоор арбан жэлэй ой гүйсэхэнь

ПРАГА, апрелиин 3. (ТАСС). Арбан жэлэй саада тээ 1945 оной апрелиин 1-дэ немецкэ эзэмдэлгэһээ Словакиин столица—Братиславые Советскэ Арми сүлөөлһэн юм. Мүн энэ оной апрелиин 5-да гитлеровскэ булимтарагшадһаа Словакиин экономическа ба культурна шухала центрнүүдэй нэгэн бологшо Кошице город Советскэ Армяар сүлөөлэгдэжэ, тэндэ чехүүд ба словагуудай национальна фронтын правительствын Кошицка правительственна мэдээжэ программа соносхогдожо, чехословацка гүрэнэй ба арадай хүгжэлтэдэ шэнэ үеын эхин нээгдэһэн байгаа.

Энэ гайхамшагта үдэрые баярай оршон байдалда тэмдэглэхын тулада чехословацка ажалшад бэлэдхэжэ байна. Кошицка декларациин соносхогдоһоор арбан жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадахын тулада партиин ба правительствын делегаци үсэгэлдэр Прагаһаа Кошице ошоһон байна. Тус делегациие республикын президент Антонин Запотоцкий толгойлно. Премьер-министр Вильям Широкий, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Ферлингер, премьер-министрын нэгэдэхи орлогшо ба национальна оборонын министр Алексей Чепичка, премьер-министрын орлогшо Вацлав Копецкий, Чехословакиин Наукануудай академиин президент Зденек Неедлы ба бусад тусхай тушаалта хүнүүд делегациин составта оролсоно.

Чехословацка правительствын уряалаар СССР-һээ Чехословакида байдаг посол Н. П. Фирюбин Кошицедо ошолсоо.

Арадай ажахыда Байгал далай ямар аша туһатайб?

(Түгэсхэл)

нэһэн нарһан хоёр ургадаг. Тэдэ хоёр модод барилгада үргэнөөр хэрэглэгдэдэг. Гадна, бүлэг бүлэгөөрөө ургаһан үдхэн хуша һамар элбэг ехээр үгэдэг. Зарим газарнуудта үргэлжөөрөө ургаһан хасуури, жодоо, хуһан ба бэшэшье модод дайралдадаг.

Байгал шадарай ой тайга манай орондо эрхим шанартай ангай арһа үгэдэг. Жэшээлхэдэ, Баргажанай булган гансахан Советскэ Союз дотор мэдээжэ байхаһаа гадна, дэлхэйн дэлгүүр дээрэ эрхим үүлтэрэй булган гэжэ суутай болонхой.

Байгалай уһан зам арадай ажахыда айхабтар шухала үүргэ дүүргэнэ. Тэрэ хадаа далай шадархи бүхы районуудые холбоһон «гол» харгы болодог юм. Харгы замгүй хада хабсагайнуудай дундуур 600 км. газарта гонзойбошье Байгал өөрөө ехэ таарамжатай, химда харгы зам боложо үгэнэ. Илангаяа хойто захын аймагуудта энэ уһан зам ехэ удхашанартай.

Партиин XIX съездын директивэнүүд соо иигэжэ заагдана: Ангара мүрэнэй энергетическэ хүсые хэрэглэхын тулада хүдэлмэри ябуулжа эхилхэ, тиигээд тэрэ хүсые болон нютагай түүхэй эдүүдые хэрэглэжэ, алюминиевэ, химическэ, горнорудна ба промышленностиин бэшэшье һалбаринуудые байгуулха хэрэгтэй.

Арадай ажахын урдахи энэ ехэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ Байгал болон тэрэнэй эрье шадарай районуудай түүхэй эдэй баялиг горьтойхон үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Энээнтэй дашарамдуулан хоёр зүйлые онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй: нэгэдэхеэр, элдэб янзын минеральна түүхэй эд, ой модон болон бэшэшье түүхэй эдэй ресурснууд Байгал шадар элбэг ехэ бии. Хоёрдохеор, эдэ ресурснууд Зүүн Сибириин промышленна центрнүүдтэ дүтэ байһан дээрэһээ уһан ба түмэр замуудаар тэдэниие зөөхэдэ таарамжатай байна. Ангара мүрэн дээрэ асари ехэ хүсэтэй гидроэлектростанци бариад, энэ мүрэнэй эхин шадарые гүнзэгырүүлжэ, уһан зам болгоод, мүн Сэлэнгэ мүрэнэй адагайшье гүйхэн таляан газарые заһаад байхада Байгал шадарай бүхы районуудһаа гараһан ашаануудые сэхэ Иркутск ба Улан-Удэ хүрэтэр, мүн бүришье саашань эльгээхэ арга олдохо байна.

Байгал шадарай районуудайшье экономико бүри саашаа һалбаржа, Байгалай эрье дээгүүр шэнэ шэнэ промышленна предприятинууд, тосхонууд ба заһамал һайнууд харгы замууд бии болохо юм. Тиигэжэ Байгал шадарай районууд Зүүн Сибириин экономическа талаараа бүришье шухала районуудай нэгэн болохо байна.

Б. Р. БУЯНТУЕВ, географическа наукануудай кандидат.

Будапештдэ баярай заседани болобо

БУДАПЕШТ, апрелиин 3. (ТАСС). Венгриие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр арбан жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан Будапештскэ гүрэнэй оперо ба баледэй театр соо мүнөөдэр баярай заседани болоо. Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитет, Венгерскэ Арадай Республикын Президиум, ВНР-эй Министрнүүдэй Совет ба Эсэгэ ороной Арадай фронтын Бүхэвенгерскэ совет энэ заседаниие эмхидхээ.

Венгриин наукануудай, литературын, искусствын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, промышленностиин болон хүдөө ажахын түрүүшүүл, ниитын организацинуудай ба бусадай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн Будапештдэ байдаг дипломатическа корпусой гэшүүд заседани дээрэ байлсаа.

Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой ба Секретариадай гэшүүд ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши түрүүтэйгээр, Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй гэшүүд, президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби түрүүтэйгээр, правительствын гэшүүд, Эсэгэ ороной Арадай фронтын Бүхэвенгерскэ соведэй гэшүүд ба бусад президиумдэ һууба.

Тэрэшэлэн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов түрүүтэй Советскэ правительственна делегаци, Хитадай Арадай Республикын, Польшын, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын, Румыниин, Монгол Арадай Республикын, Болгариин, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын, Албаниин Арадай Республикын правительственна делегацинуудые толгойлогшонор президиумда һуулсаа.

Венгерскэ ажалшадай партиин ба Венгерскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, К. Е. Ворошилов түрүүтэй Советскэ правительственна делегациие, бусад оронуудай правительственна делегацинуудые сугларагшад хүл дээрээ зогсожо, нэрьемэ удаанаар альга ташан угтаа.

Венгерскэ ба советскэ гүрэнэй гимнүүд наадагдаа.

Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби заседаниие нээгээ.

Венгриие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 10 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулагдаһан элидхэлые Матиас Ракоши хэһэн байна. Матиас Ракошиин үгэ хэлэжэ байха үедэ нэгэтэ бэшэ нэрьемэ альга ташалган болоо.

Удаань Советскэ Правительственна делегациие толгойлогшо К. Е. Ворошилов амаршалгын үгэ хэлээ. К. Е. Ворошиловай трибунын дэргэдэ ерэхэдэ сугларагшад удаан саг соо нэрьесэ альга ташан угтаа. Бултадаа хүл дээрээ зогсоо. К. Е. Ворошиловай үгэ хэлэжэ байхада сугларагшад нэгэтэ бэшэ альга ташаа. Удаань һайндэртэ ерэһэн правительственна делегацинуудые толгойлогшонор амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Баярай заседаниин һүүлээр концерт болоо.

Советскэ сэрэгшэдэй Будапештдэхи памятнигай дэргэдэ веногууд табигдаба

БУДАПЕШТ, апрелиин 3. (ТАСС). Венгриие сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ Будапештын Эрхэ сүлөөгэй талмай дээрэ бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ Венгриие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 10 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулан мүнөөдэр веногууд табигдаба. Столицын хэдэн мянган ажалшад талмай дээрэ сугларaa. Венгерскэ арадай армиин сэрэгшэд памятнигай дэргэдэ жагсабад. Венгерскэ ба советскэ гүрэнэй гимнүүд наадагдаа.

Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй зүгһөө венгерскэ ажалшадай партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши венок табяа. Венгерскэ Арадай Республикын президиумэй зүгһөө Венгерскэ Арадай Республикын президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, Министрнүүдэй Соведэй зүгһөө—Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Андраш Хегедюш, Эсэгэ ороной арадай фронтын Бүхэвенгерскэ соведэй зүгһөө Эсэгэ ороной арадай фронтын соведэй түрүүлэгшэ Пал Сабо веногуудые табяа.

Венгриие сүлөөлһөөр арбан жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахын тулада эндэ ерэһэн СССР-эй Верховно Соведэй президиумэй түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов түрүүтэй советскэ правительственна делегациин гэшүүд «СССР-эй правительственна делегациһаа» гэһэн бэшэгтэй венок табяа.

Һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахын тулада Хитадай Арадай Республикаһаа, Польшоһоо, Чехословакиһаа, Румыниһаа, Болгариһаа, Германска Демократическа Республикаһаа, Албаниһаа, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикаһаа, Монгол Арадай Республикаһаа ерэһэн правительственна делегацинуудай, тэрэшэлэн Югославиин ба Израйлиин дипломатическа миссинүүдэй зүгһөө веногууд табигдаһан байна.

Удаань Венгерскэ арадай армиин, гүрэнэй ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд веногуудые табяа.

Венгриин столицын заводуудай, фабрикануудай, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд веногуудые ба баглаа сэсэгүүдые барьяад, памятник тээшэ таһалгаряагүйгөөр ошожол байба.

Советскэ наһа бараһан сэрэгшэдтэ Будапештдэ бодхоогдоһон бусад памятнигуудай дэргэдэ Венгриие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 10 жэлэй ойн гүйсэһэнтэй дашарамдуулагдан олон веногууд мүнөөдэр табигдаа.

Кошутын нэрэмжэтэ сэрэгэй академиин дэргэдэхи талмай дээрэ советскэ сэрэгшэдтэ бодхоогдоһон памятнигай дэргэдэ Советскэ Армиин зүгһөө советскэ правительственна делегациин гэшүүн генерал-полковник А. С. Жадов венок табяа.

Венгриин сүлөөлэгдэһөөр арбан жэлэй ойе Будапештдэ һайндэрлэлгэ

БУДАПЕШТ, апрелиин 4. (ТАСС). Венгриин столица Будапешт мүнөөдэр һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэнхэй. Улаан тугууд ба венгерскэ национальна тугууд Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинай, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Президиумэй гэшүүдэй, Венгерскэ ажалшадай партиин, бусад оронуудай ахадүү коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд, Венгерскэ Арадай Республикын 10 жэл соо амжаһан туйлалтануудые харуулһан плакадууд ба транспарантнууд хаа хаанагүй харагдана.

Оронииень Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 10 жэлэй ойе венгерскэ арад баярай оршон байдалда тэмдэглэнэ.

Энэ гайхамшагта үдэртэй дашарамдуулан Будапештдэхи Сталинай нэрэмжэтэ талмай дээрэ Венгерскэ Арадай армиин частьнуудай парад мүнөөдэр болоо. Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Политбюрогой гэшүүд ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши түрүүтэйгээр, Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, Венгерскэ Арадай Республикын правительствын гэшүүд, Советскэ правительственна делегаци СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов түрүүтэйгээр, Хитадай Арадай Республикын ба арадай демократиин бусад оронуудай правительственна делегацинуудые толгойлогшонор 9 часта правительственна трибуна дээрэ гарана.

Венгриин ажалшадай 40 мянга шахуу түлөөлэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд, венгерскэ ба хариин оронуудай журналистнууд трибунанууд дээрэ гаража зогсоно.

Венгерскэ Арадай Республикын оборонын министр генерал-полковник Иштван Бата талмай дээрэ жагсаад байһан Венгерскэ Арадай армиин сэрэгүүдэй урдуур эрьен ябажа, национальна һайндэрөөр дашарамдуулан тэдэниие амаршалаа.

Венгриин сүлөөлэгдэһөөр 10 жэлэй ой тухай Иштван Бата үгэ хэлээ. Венгерскэ ажалшадай партиин Центральна Комитедэй зүгһөө, венгерскэ правительствын ба венгерскэ бүхы арадай зүгһөө агуу ехэ Советскэ Союзай делегадуудые, арадай демократиин оронуудай правительственна делегацинуудые тэрэ халуунаар амаршалаа.

Оборонын министрын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр парад эхилээ. Венгерскэ Арадай армиин частьнууд, офицерскэ училищинуудай һурагшад, ябган сэрэг, морин сэрэг, артиллери, моторизированна ба танкова частьнууд һубарилдан гарана. Талмай дээгүүр самолёдууд ниидэнэ.

Удаань демонстраци эхилжэ пионернүүдэй, залуушуулай ба спортсменүүдэй колоннонууд түрүүлэн ябажа гарана. Венгриин сүлөөлэгдэһөөр арбан жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ажалай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн столицын районуудай ажалшад тэдэнэй һүүлээр ябажа гарана.

Трибунын урдуур гарахадаа Венгерскэ ажалшадай партиин ба Венгриин правительствын хүтэлбэрилэгшэдые, нүхэр К. Е. Ворошилов түрүүтэй Советскэ правительственна делегациие, арадай демократиин оронуудай делегадуудые демонстрантнууд халуунаар амаршална.

Будапештын ажалшадай демонстраци хэдэн часай турша соо үргэлжэлөө. Тэрээндэ олон зуун мянган хүн хабаадалсаа.

Болгарида Майн урда тээхи мүрысөөн болоно

СОФИ, апрелиин 4. (ТАСС). Болгариин предприятинуудта Майн 1-нэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрнэ. Ажалшадай уласхоорондын һайндэрые эрхимээр угтахын тулада бэлэдхэл хэхэ зуураа, олон фабриканууд ба заводуудай коллективүүд үйлэдбэриингөө түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэнэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлнэ, продукциин өөрынь үные химдаруулна.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гүрэнэй металлургическа заводой коллектив эдэ үдэрнүүдтэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. Тус заводой коллектив нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые 121 процент дүүргээ. Б... ехээр булад хайлуулхын, пр... үйлэдбэрилхын түлөө тэмсэлэ... таллургнууд үргэлжэлүүлһээр.

Нэгэдэхи кварталда 15 милл... үлүүтэй киловатт-час электроэне... арадай ажахыда түсэбһөө гад... үгэһэн Пловдивска энергонэгэд... энергетигүүд мүнөө май һары... түсэбөөр ажаллажа байна.

И. В. Сталинай нэрэмжэтэ Бур... ска фабрикын, Г. М. Димитровэй... рэмжэтэ судна бүтээлгын заводо... бусад олон предприятинуудай к... лективүүд Майн урда тээхи мү... сөөндэ ехэ амжалтануудые туйл...

Залуушуулай хани барисаанай вечер

УЛАН-БАТОР, апрелиин 3. (ТАСС) Залуушуулай хани барисаанай вечер үсэгэлдэр эндэ болоо. Монголой һургуулинуудай һурагшад, столицын предприятинуудай хүдэлмэришэн-залуушуул, советскэ залуушуулай түлөөлэгшэд, Чойбалсанай нэрэмжэтэ Монголой Гүрэнэй университедтэ һуража байдаг хитадай ба корейскэ эдир залуу хүбүүд, басагад энэ вечертэ хабаадалсаа.

Вечертэ хабаадагшадай хүсөөр концерт харуулагдаа. Монголой, ...тадай, Корейн ба СССР-эй арад... дай дуунууд дуулагдаһан ба та... нууд наадагдаһан байна.

Монголой арадай-революци... партиин ба МНР-эй правительст... хүтэлбэрилэгшэд, тэрэшэлэн СС... эй, КНР-эй ба КНДР-эй диплом... ческа миссинүүдые толгойлогшо... ба тэдэнэй гэшүүд хани барисаа... вечер дээрэ байлсаа.

Хитадта шэнэ электростанци баригдана

ПЕКИН. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Шицзячжуанда томо электростанциин барилга эхилээ. Энэ электростанци советскэ үйлэдбэриин автомати... түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаха, х... текстильнэ фабрикануудта эн... үгэхэ байна.

Атомна дайнай аюулда ба германска милитаризмые һэргээлгэдэ французска арад эсэргүүсэнэ

Франциин эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй национальна ассамблейн резолюци

ПАРИЖ, апрелиин 4. (ТАСС). Франциин эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй национальна ассамблей хүдэлмэрээ дүүргэбэ. Энэ хадаа эб найрамдалай ба Франциин аюулгүй байдалай түлөө французска арадай тэмсэлэй шухала шата мүн болоно. Атомна дайнай аюулда эсэргүүсэн, парижска хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэ тухай шиидхэбэриие ассамблей баталан абаа.

Атомна зэбсэг тухай асуудалаар баталан абаһан резолюци соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Атомна ба водородно бомбонуудые олон бололго, эдэ бомбонуудые туршажа үзэлгэ, атомна заналта ба сэрэгэй бүлэглэлнүүдые байгуулга уласхоорондын түгшүүрилэй хурсадалгада хүргэхэ байна...

Атомна зэбсэгтэй болохо байһан зермахтын һэргээгдээ һаань, газар нютаг дээрэмнай атомна ба водородно бомбонууд заатагүй унаха гэжэ мэдэжэ байһан французууд иимэ аюулта зэбсэгые хэрэглэлгэтэй дайн байлдаае һүжэрөөлгэхэгүй. Иимэ аюулай тохёолдохоор болоод байхада, тэрээндэ хэншье хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй.

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй национальна ассамблей хадаа атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэхые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Бюрогой Хандалгада гараа табихыень бүхы французуудые гүнзэгы ехээр уряална. Мүнөөдэрһөө эхилэн бүхы Франци дотор гар табилгын үргэн кампани дэлгэрэг лэ».

Германска асуудалаар нэгэн ...гаар баталан абтаһан резол... соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Парижска хэлсээнүүдые На... нальна суглаан эсэслэн баталаа.

Национальна интересүүдээ ма... һан энэ ябуулга «европейскэ ...гаалгын нэгэдэл» тухай догово... буруушаалгажа шадаһан арадай... ра хүсэлдэ зүрюугээр, хариин ...нүүдэй баалалтаар хэгдэһэн бай...

Энэ ушарһаа уламжалан Фра... да яаралтайгаар зэбсэглэлгэ хэгд... налог ехэ болгогдохо, үгырэл яд... улам шангадаха ба демократич... эрхэ сүлөөдэ горьтойхон добо... хэгдэхэ болоно. Энэ ушар х... вермахтын зүгһөө доболуулха... аюулай үмэнэ Европын орону... табиха байна... Энэ ушар х... Франциин агуусхэ гүрэн байл... болюулжашье болохо байна.

Эдэ бүгэдые манай арад зүб... хэгүй.

Французска арад хадаа Ба... Германиие зэбсэглэхэ түсэбүүд... жэлэй турша соо буруутуулжал... һан юм. Эдэ түсэбүүдые бэелү... дэнь французска арад мүнөө... һаад ушаруулжа шадаха байна... манска арадтай, Европын бусад... дуудтай талархан байһан фра... ска арад парижска хэлсээн... бэелүүлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэ... на. Агуу ехэ гүрэнүүдэй хоо... хэлсээнүүдые дары хэхын т... Франци тэмсэхэ ёһотой. Иимэ... сээнүүдые хэхые диилэнхи ол... французууд эринэ».

Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнууд чанкайшистска самолёдые буудан унагааба

ПЕКИН, апрелиин 4. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Арадай-сүлөөлэлгын армиин зенитнэ часть үсэгэлдэр Фуцзянь провинцида чанкайшистска „F-47" маркын нэгэ самолёдые буудан унагааһан, нүгөөдэ самолё... гэмтээһэн байна.

Буудуулан унаһан самолёдһоо ...рашюдаар бууһан лётчик пл... абтаа.

Лаосой королевскэ сэрэгүүд Патет-Лаогой сэрэгүүд... эзэлжэ байһан газарта зэбсэгтэ добтолго хэбэ

ПЕКИН, апрелиин 4. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Ханойһоо дамжуулһанай ёһоор, На Хиньһээ зүүн урда байһан Патет-Лаогой зэбсэгтэ отрядуудай эзэлжэ байһан газарта Лаосой королевскэ сэрэгүүд мартын 27-до харата муухайгаар добтолоо. Мүн лэ ...үдэр Гуой Тауһаа баруун тээ б... Патет-Лаогой отрядуудта кор... скэ сэрэгүүд харата добтолго ...дээ, миномёдуудаар болон пу... дуудаар буудаһан байна.

США-гэй сэрэгэй министр Тайваньда ерэбэ

ЛОНДОН. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, США-гэй сэрэгэй министр Роберт Стивенс үнжөөд бусахаар Тайваньда апрелиин 3-да ерээ. Стивенсын хэлэһэнэй ёһоор, тэрэ хадаа «американска туһаламжа үзүүлхэ программы... амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ... һые харахын тулада» ерэһэн б...

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Үнөөдэр кино театрнуудта

Оперо ба баледэй театрта — «Чио-Чио-Сан» (20 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта— «Укротительница тигров» (10 ч. 30 м., 12 ч. ... 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м. ... 30 м. ба 22 ч. 30 м.),

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14 культуры и быта, промышленности — 34.05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00422. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 21...